

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 maja 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk (spr.)
Sędziowie:	Jolanta Hawryszko, Urszula Iwanowska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 12 maja 2022 r. w S.

sprawy J. T., S. R. (1), W. P., D. M. (1), 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K., 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie

z dnia 30 czerwca 2021 r., sygn. akt IV U 1167/19

I. Zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddala odwołania i zasądza:

- od 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K. oraz 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. kwoty po 900 (dziewięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu odstępując od obciążenia tymi kosztami w pozostałym zakresie;

- od J. T., S. R. (1), W. P., D. M. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. kwoty po 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu odstępując od obciążenia ich tymi kosztami w pozostałym zakresie;

II. zasądza od 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K. oraz 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. kwoty po 450 (czteryście pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu instancji odwoławczej odstępując od obciążenia tymi kosztami w pozostałym zakresie

III. odstępuje od obciążenia J. T., S. R. (1), W. P., D. M. (1) kosztami zastępstwa procesowego instancji odwoławczej.

Jolanta Hawryszko Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk Urszula Iwanowska

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. decyzją z dnia 5.06.2019 r. nr (...), wydaną na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 6 ust. 1, art. 8 ust. 1 i 2a, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 18 ust. 1 i 1a, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U z 2019 r. poz. 300) oraz art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U z 2018 r. poz. 1510 z późn. zm.), stwierdził, że podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, tj. emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne **D. M. (1)** na podstawie umów zleceń wykonywanych na rzecz płatnika składek 4 (...) sp. z o.o. (...), za okres od 1/2016 do 8/2016 wynoszą kwoty jak w treści decyzji.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. decyzją z dnia 5.06.2019 r. nr (...), wydaną na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 6 ust. 1, art. 8 ust. 1 i 2a, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 18 ust. 1 i 1a, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U z 2019 r. poz. 300) oraz art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U z 2018 r. poz. 1510 z późn. zm.) stwierdził, że podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, tj. emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne **W. P.** na podstawie umów zleceń wykonywanych na rzecz płatnika składek 4 (...) sp. z o.o. (...), za okres od 2/2016 do 5/2016 i od 11/2016 do 12/2016, wynoszą kwoty jak w treści decyzji.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. decyzją z dnia 5.06.2019 r. nr (...), wydaną na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 6 ust. 1, art. 8 ust. 1 i 2a, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 18 ust. 1 i 1a, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U z 2019r. poz. 300) oraz art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U z 2018 r. poz. 1510 z późn. zm.) stwierdził, że podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, tj. emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne **S. R. (1)** na podstawie umów zleceń wykonywanych na rzecz płatnika składek 4 (...) sp. z o.o. (...), za okres od 7/2015 do 09/2015, od 11/2015 do 05/2016, od 11/2016 do 12/2016, wynoszą kwoty jak w treści decyzji. Decyzją z dnia 5.06.2019r. nr (...), wydaną na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 6 ust. 1, art. 8 ust. 1 i 2a, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 18 ust. 1 i 1a, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U z 2019r. poz. 300) oraz art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U z 2018r. poz. 1510 z późn. zm.) ZUS stwierdził, że podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, tj. emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne **J. T.** na podstawie umów zleceń wykonywanych na rzecz płatnika składek 4 (...) sp. z o.o. za okres od 6/2015 do 09/2015, od 11/2015 do 05/2016, od 11/2016 do 12/2016, wynoszą kwoty jak w treści decyzji.

Odwołania od decyzji ZUS z dnia 5.06.2019 r. wydanych względem: D. M. (1), W. P., S. R. (1), wniósł płatnik składek 4 (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w K. oraz każdy z ubezpieczonych.

Z kolei odwołanie od decyzji ZUS z dnia 5.06.2019 r. dotyczącej ubezpieczonego J. T., wniósł płatnik składek 4 (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. oraz ubezpieczony.

Wszyscy odwołujący domagali się uchylecia zaskarżonych decyzji oraz zasądzenia od organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołania wniósł o ich oddalenie oraz o zasądzenie od płatników składek i ubezpieczonych zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych prawem. Podtrzymał argumentację zaprezentowaną w uzasadnieniach decyzji.

Sąd Okręgowy w Koszalinie postanowieniami z dnia 2.10.2019 r., wydanymi na podstawie art. 219 k.p.c. połączył sprawy z odwołań od powyższych decyzji do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2021 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie:

- w punkcie I zmienił zaskarżone decyzje o numerach: (...) w ten sposób, że przyjmuje, iż w podstawach wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonych: D. M. (1), W. P., S. R. (1), jako pracowników 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K. nie uwzględnia przychodów osiąganych przez nich z tytułu prac wykonywanych na podstawie umów zleceń na rzecz 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.;

- w punkcie II zmienił zaskarżoną decyzję o numerze (...) w ten sposób, że w podstawach wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonego J. T. jako pracownika 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. nie uwzględnia przychodów osiąganych przez niego z tytułu prac wykonywanych na podstawie umów zleceń na rzecz 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K.;

- w punkcie III zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz: 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K. kwotę 900 zł (dziewięćset złotych); 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. kwotę 900 zł (dziewięćset złotych); - J. T. kwotę 900 zł (dziewięćset złotych); D. M. (1) kwotę 900 zł (dziewięćset złotych); W. P. kwotę 450 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych); S. R. (1) kwotę 900 zł (dziewięćset złotych).

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

Płatnik składek 4 (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. w Krajowym Rejestrze Sądowym (nr (...)) zarejestrowana została w dniu 15.05.2014 r. Początkowo spółka swoją siedzibę miała w S. gm. B.. Od dnia 6.09.2018 r. jej siedzibą jest miasto K..

Wspólnikami – założycielami spółki byli: D. M. (2), M. K., T. M. i G. P.. Obecnie, po odejściu ze spółki z dniem 12.02.2020 r. T. M. wspólnikami są: D. M. (2), M. K. oraz G. P.. Każdy z nich posiada 34 udziały po 1.700 zł. Wysokość kapitału zakładowego wynosi 5.100 zł.

Organem uprawnionym do reprezentowania Spółki jest wieloosobowy zarząd. W jego skład wchodzi D. M. (2), M. K. oraz G. P..

Wymagane jest współdziałanie dwóch członków zarządu.

Głównym przedmiotem działalności Spółki jest produkcja konstrukcji metalowych i ich części, a ponadto produkcja wyrobów dla budownictwa z tworzyw sztucznych, produkcja metalowych elementów stolarki okiennej, produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych, gdzie indziej niesklasyfikowana, realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków, roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków, przygotowywanie terenu pod budowę, zakładanie stolarki budowlanej, malowanie i szklenie oraz wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych.

W praktyce 4 (...) spółka z o.o. zajmowała się produkcją i sprzedażą okien z aluminium i PCV oraz plandek.

Wspólnicy podjęli decyzję, że założą kolejną spółkę, która zajmie się produkcją hal namiotowych i stalowych.

W związku z powyższym, płatnik składek - 4 (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w Krajowym Rejestrze Sądowym prowadzonym (nr (...)) zarejestrowana została w dniu 10.12.2014 r.

Początkowo w spółce było czterech komandytariuszy - M. K., D. M. (2), G. P. oraz T. M., który ze spółki odszedł 12.02.2020 r. Obecnie w spółce pozostaje trzech pozostałych komandytariuszy. Komplementariuszem w spółce jest 4 (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Wkłady wspólników do spółki zostały ustalone w następujący sposób: 4 (...) spółka z o.o. w wysokości 400 zł, a pozostali w kwocie po 2.400 zł. Suma komandytowa każdego z komandytariuszy wynosi 2.400 zł.

Sprawy spółki prowadzi komplementariusz.

Wspólnicy uczestniczyli w zysku w następujący sposób: komplementariusz w wysokości 4%, każdy z komandytariuszy w wysokości 24%.

Głównym przedmiotem działalności spółki komandytowej, według zapisu w KRS, jest produkcja konstrukcji metalowych i ich części, a ponadto produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych, gdzie indziej niesklasyfikowana, realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków, roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków, przygotowywanie terenu pod budowę, wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych, produkcja wyrobów dla budownictwa z tworzyw sztucznych, produkcja elementów stolarki budowlanej, zakładanie stolarki budowlanej oraz malowanie i szklenie.

W praktyce spółka zajmowała się produkcją hal namiotowych i z konstrukcji stalowych.

W dniu 1.02.2015 r. została zawarta na czas nieokreślony umowa o współpracy w zakresie sprzedaży pomiędzy 4 (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością spółką komandytową w K. jako kupującym a 4 (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S. jako sprzedawcą.

W § 1 umowy wskazano, że sprzedawca zobowiązywał się sprzedawać towary na wydłużony termin płatności, wynoszący 60 dni od daty wystawienia odpowiedniej faktury VAT. Faktura każdorazowo została wystawiona na podstawie prawidłowego zlecenia. Za towar sprzedaży uznano gotowe produkty w postaci: konstrukcji stalowych, konstrukcji aluminiowych, pokryć z plandeki, stolarki PCV i aluminium (§ 2 umowy).

Z kolei w § 4 stwierdzono, że sprzedający wykona powierzone mu prace zgodnie ze specyfikacją zawartą w zleceniu. Kupujący miał udostępnić sprzedawcy niezbędną dokumentację w celu realizacji zlecenia oraz udzieli mu wszelkich niezbędnych informacji. Sprzedający oświadczył, że posiada niezbędny sprzęt do wykonania przedmiotu umowy

Obie Spółki zawarły umowy najmu odrębnych pomieszczeń produkcyjnych od (...) sp. z o.o., K. przy ul. (...). Przy czym 4 (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie umowy z dnia 08.05.2014 r., obejmującej także pomieszczenia biurowe, zaś hale produkcyjną o pow. 767,2m² wraz z placem manewrowym o pow. 800 m². (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa na podstawie umowy z dnia 1.02.2015 r. obejmującą halę namiotową o pow. 300 m². Obie hale sąsiadowały ze sobą. Obie spółki miały odrębne pomieszczenia biurowe, zlokalizowane w odrębnych skrzydłach tego samego budynku.

Udział procentowy sprzedaży 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością do 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w 2016r. wyniósł 32,32% (2.503.191,73 zł), a do pozostałych kontrahentów wyniósł 68,68% (5.240.706,88 zł). W 2017 r. udział procentowy sprzedaży wyniósł 16,53% (1.385.092,40 zł), a do pozostałych kontrahentów 83,47% (6.992.060,69 zł).

Z kolei udział procentowy sprzedaży 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej do 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w 2016 r. wynosił 0,98% (68.292,75 zł), a do pozostałych kontrahentów 99,02% (6.865,153,03 zł), zaś w 2017 r. udział sprzedaży wynosił 1,10% (95.000 zł), a do pozostałych kontrahentów 98,90% (8.551,933,06 zł).

D. M. (1) i 4 (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w dniu 1.09.2015 r. zawarli umowę o pracę na okres 2 lat, na mocy której D. M. (1) został zatrudniony na stanowisku montażysty konstrukcji. Ustalono pełen wymiar czasu pracy, a wynagrodzenie określono na kwotę 1.750 zł brutto. Miejsce wykonywania pracy określono na „ K., ul. (...) oraz miejsca montażu”.

Aneksiem z dnia 31.12.2015 r. zwiększono wynagrodzenie D. M. (1) do kwoty 1.900 zł brutto. Pozostałe warunki zatrudnienia nie uległy zmianie. Z dniem 01.09.2016 r. obniżeniu uległ wymiar jego czasu pracy do 1/2 etatu, a wynagrodzenie zostało ustalone na kwotę 1.350 zł brutto miesięcznie. W dniu 30.12.2016 r. strony umowy o pracę zawarły kolejny aneks, zmieniając z dniem 1.01.2017 r. wymiar czasu pracy do pełnego etatu oraz wynagrodzenie do kwoty 2.000 zł brutto miesięcznie. Z dniem 1.04.2017 r. podwyższono wynagrodzenie D. M. (1) do kwoty 2.800 zł brutto miesięcznie.

Stosunek pracy został rozwiązany z dniem 31.08.2017 r. w związku z upływem okresu, na jaki została zawarta umowa o pracę.

D. M. (1) w dniu 1.06.2018 r. po raz kolejny zawarł umowę o pracę z poprzednio zatrudniającą go spółką, na okres do 2.06.2020 r. na stanowisku montera w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem w kwocie 2.200 zł brutto miesięcznie. Miejsce wykonywania pracy określono na „K., ul. (...)” oraz miejsca wskazane przez pracodawcę”. Z dniem 1.01.2019 r. wynagrodzenie za pracę zostało zwiększone do kwoty 2.800 zł brutto miesięcznie.

W ramach obowiązków pracowniczych, wykonywanych przez 8 godzin dziennie od 7 do 15, od poniedziałku do piątku, zajmował się ustawianiem konstrukcji hal namiotowych dla klientów spółki jako swojego pracodawcy. Swoje obowiązki wykonywał w hali produkcyjnej przy ulicy (...) bądź w innych wskazanych przez pracodawcę miejscach.

W. P. i 4 (...) sp. z o.o. (...) w dniu 13.10.2015 r. zawarli umowę o pracę na okres do 13.10.2017 r., na mocy której W. P. został zatrudniony na stanowisku spawacza-ślusarza. Ustalono pełen wymiar czasu pracy, a wynagrodzenie określono na kwotę 1.750 zł brutto. Miejsce wykonywania pracy określono na „K., ul. (...)”. Z dniem 1.01.2016 r. wynagrodzenie za pracę wzrosło do kwoty 1900 zł brutto miesięcznie. Z dniem 1.01.2017 r. wynagrodzenie za pracę wzrosło do kwoty 2.000 zł brutto miesięcznie. Od dnia 1.04.2017 r. wynagrodzenie za pracę wzrosło do kwoty 2.500 zł brutto miesięcznie.

W dniu 14.10.2017 r. strony zawarły umowę o pracę na czas nieokreślony, na stanowisku spawacza-ślusarza, w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem w kwocie 2.500 zł brutto miesięcznie. Miejsce wykonywania pracy określono na „K., ul. (...)”.

W ramach obowiązków pracowniczych, wykonywanych przez 8 godzin dziennie od 7 do 15, od poniedziałku do piątku, W. P. zajmował się spawaniem konstrukcji stalowych hal, które następnie były montowane przez montażystów u klientów.

S. R. (1) i 4 (...) sp. z o.o. (...) w dniu 1.07.2015 r. zawarli umowę o pracę na czas określony 24 miesięcy, na mocy której S. R. (1) został zatrudniony na stanowisku pracownika produkcji stolarki okiennej. Ustalono pełen wymiar czasu pracy, a wynagrodzenie określono na kwotę 1.750 zł brutto. Miejsce wykonywania pracy określono na „K., ul. (...)”.

Z dniem 1.01.2017r. wynagrodzenie za pracę wzrosło do kwoty 2.000 zł brutto miesięcznie, a następnie od dnia 1.04.2017r. do kwoty 2.500 zł brutto miesięcznie. Z dniem 01.07.2017 r. umowa o pracę zawarta pomiędzy S. R. (1) a w/w spółką, została przekształcona w umowę o pracę na czas nieokreślony. Pozostałe warunki zatrudnienia pozostały bez zmian.

S. R. (1) na podstawie umowy o pracę wykonywał czynności związane z montażem profili stalowych do konstrukcji hal. Nie wykonywał prac związanych z produkcją okien, pomimo formalnego zatrudnienia go na stanowisku pracownika produkcji stolarki okiennej. Swoje obowiązki wykonywał przez 8 godzin dziennie, od godz. 7 do godz. 15, przez 5 dni w tygodniu.

Z kolei J. T. oraz 4 (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K., zawarli umowę o pracę na czas określony do 31.10.2014 r., na stanowisku montera stolarki aluminiowej, w niepełnym wymiarze czasu pracy 1/2 etatu, za wynagrodzeniem w kwocie 840 zł brutto miesięcznie. Miejsce pracy określono w umowie jako (...).

W dniu 3.11.2014 r., J. T. zawarł z powyższą spółką umowę o pracę na okres 24 miesięcy, tj. od 1.11.2014 r. do 31.10.2016 r., na stanowisku monter stolarki aluminiowej, w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem w kwocie 1.680 zł brutto miesięcznie. Miejsce pracy określono w umowie jako (...).

Z dniem 1.01.2015 r. wynagrodzenie za pracę wzrosło do kwoty 1.750 zł brutto miesięcznie, a od dnia 1.01.2016 r. do kwoty 1900 zł brutto miesięcznie. W dniu 1.11.2016 r. umowa o pracę została przekształcona w umowę o pracę na czas nieokreślony.

Z dniem 1.01.2017 r. wynagrodzenie za pracę wzrosło do kwoty 2.000 zł brutto miesięcznie. Z kolei od dnia 1.04.2017 r., wynagrodzenie za pracę wzrosło do kwoty 2.500 zł brutto miesięcznie.

J. T. jako pracownik spółki, na podstawie zawartej z nią umowy o pracę wykonywał czynności związane z montażem stolarki okiennej. Wykonywał swoją pracę przez 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie.

W okresie od 1.12.2015 r. do 1.07.2016 r. 4 (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. jako zleceniodawca i D. M. (1) jako zleceniobiorca, zawierali umowy zlecenia na okresy miesięczne, których przedmiotem było wykonanie:

- w grudniu 2015 r. prac konserwacyjnych, porządkowych i remontowych związanych z modernizacją hali produkcyjnej przy ulicy (...) w K., za wynagrodzeniem w kwocie 37 zł za jedną godzinę pracy;

- w styczniu 2016 r. bieżących prac konserwacyjnych, porządkowych i remontowych w halach produkcyjnych przy ulicy (...) w K., za wynagrodzeniem w kwocie 20 zł za jedną godzinę pracy;

- w lutym 2016 r. bieżących prac konserwacyjnych, porządkowych i remontowych w halach produkcyjnych przy ulicy (...) w K., za wynagrodzeniem w kwocie 20 zł za jedną godzinę pracy;

- w marcu 2016 r. bieżących prac konserwacyjnych, porządkowych i remontowych w halach produkcyjnych przy ulicy (...) w K. oraz na placu rozładunkowym, za wynagrodzeniem w kwocie 24 zł za jedną godzinę pracy;

- w kwietniu 2016 r. bieżących prac konserwacyjnych, porządkowych i remontowych w halach produkcyjnych przy ulicy (...) w K., za wynagrodzeniem w kwocie 33 zł za jedną godzinę pracy;

- w maju 2016 r. bieżących prac konserwacyjnych, porządkowych i remontowych w halach produkcyjnych przy ulicy (...) w K., za wynagrodzeniem w kwocie 30 zł za jedną godzinę pracy;

- w czerwcu 2016 r. bieżących prac konserwacyjnych, porządkowych i remontowych w halach produkcyjnych przy ulicy (...) w K., za wynagrodzeniem w kwocie 29 zł za jedną godzinę pracy;

- w lipcu 2016 r. bieżących prac konserwacyjnych, porządkowych i remontowych w halach produkcyjnych przy ulicy (...) w K., za wynagrodzeniem w kwocie 29 zł za jedną godzinę pracy.

Prace te były wykonywane na rzecz spółki zleceniodawcy, dla jej własnych potrzeb. W ramach tego wykonywał prace polegające na sprzątaniu hali produkcyjnej spółki zleceniodawcy, placu manewrowego przed halą, zgrzewaniu plandek. Prace na rzecz zleceniodawcy wykonywał po godzinach obowiązujących go w ramach zatrudnienia u pracodawcy, bądź w dni wolne od pracy.

Z tytułu wykonania powyższych umów zleceń D. M. (1) uzyskał wynagrodzenie od zleceniodawcy w następujących kwotach brutto: (...) (48 godzin) – 2 105,49 zł; (...) (51 godzin) - 1 208,79 zł; (...) (45 godzin) - 1 067,03 zł; (...) (53 godziny) - 1 507,69 zł; (...) (42 godziny) - 1 643,96 zł; (...) (46 godzin) - 1 635,16 zł; (...) (50 godzin) - 1 719,78 zł; (...) (53 godziny) - 1 193,41 zł.

W okresach od 08.01.2016 r. do 30.04.2016 r. i od 17.10.2016 r. do 30.11.2016 r. 4 (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. jako zleceniodawca i W. P. jako zleceniobiorca, zawierali umowy zlecenia na okresy miesięczne, których przedmiotem było wykonywanie:

- w styczniu 2016 r. prac przy demontażu i montażu stolarki okiennej PCV i aluminium oraz wykonanie obróbek, za wynagrodzeniem w kwocie 39 zł za jedną godzinę pracy;
- w lutym 2016 r. prac przy montażu stolarki okiennej PCV i wykonaniu obróbek, za wynagrodzeniem w kwocie 29 zł za jedną godzinę pracy;
- w marcu 2016 r. prac przy montażu stolarki okiennej PCV, za wynagrodzeniem w kwocie 27 zł za jedną godzinę pracy;
- w kwietniu 2016 r. prac przy montażu plandek za wynagrodzeniem w kwocie 21 zł za jedną godzinę pracy;
- w październiku 2016 r. prac pomocniczych na plandekarni (cięcie materiałów, zwijanie, odmierzanie według rysunków) za wynagrodzeniem w kwocie 30 zł za jedną godzinę pracy;
- w listopadzie 2016 r. prac pomocniczych przy produkcji stolarki okiennej aluminiowej (cięcie materiałów, nawiercanie, skręcanie) za wynagrodzeniem w kwocie 40 zł za jedną godzinę pracy.

Prace te były wykonywane wyłącznie na rzecz spółki zleceniodawcy, dla jej potrzeb produkcyjnych realizowanych dla podmiotów trzecich. Zakres czynności wykonywanych na podstawie umowy zlecenia nie pokrywał się z zakresem obowiązków pracowniczych. Prace na podstawie umowy zlecenia były wykonywane poza obowiązującym W. P. czasem pracy jako pracownika.

Z tytułu wykonania powyższych umów zleceń W. P. uzyskał wynagrodzenie od zleceniodawcy w następujących kwotach brutto: (...) (51 godzin) – 2 358,24 zł; (...) (50 godzin) – 1 719,78 zł; (...) (56 godzin) – 1 792,31 zł; (...) (29,5 h) – 735,17 zł; (...) (46 godzin) – 1 636,26 zł; (...) (16 godzin) – 758,24 zł.

W okresach od 15.07.2015 r. do 28.02.2016 r. i od 17.10.2016 r. do 30.11.2016 r. 4 (...) sp. z o.o. w K. jako zleceniodawca i S. R. (1) jako zleceniobiorca, zawierali umowy zlecenia na okresy miesięczne, których przedmiotem było wykonywanie:

- w lipcu 2015 r. malowania konstrukcji kontenera w ramach inwestycji (...) za wynagrodzeniem w kwocie 30 zł za jedną godzinę pracy;
- w sierpniu 2015 r. montażu plandek, za wynagrodzeniem w kwocie 27 zł za jedną godzinę pracy;
- we wrześniu 2015 r. stolarki PCV oraz montażu okuć okiennych na gotowych elementach stolarki, za wynagrodzeniem w kwocie 35 zł za jedną godzinę pracy;
- w październiku 2015 r. prac przy montażu hali magazynowej (namiotowej) przy ulicy (...), za wynagrodzeniem w kwocie 30 zł za jedną godzinę pracy;
- w listopadzie 2015 r. stolarki okiennej do zamówienia zleconego przez firmę (...), za wynagrodzeniem w kwocie 36 zł za jedną godzinę pracy;
- w grudniu 2015 r. stolarki okiennej PCV do zlecenia dla firmy Zakład (...), za wynagrodzeniem w kwocie 37 zł za jedną godzinę pracy;
- w styczniu 2016 r. stolarki okiennej PCV i (...) do zleceń dla firm: (...), (...) C. (...), E. S., za wynagrodzeniem w kwocie 25 zł za jedną godzinę pracy;
- w lutym 2016 r. stolarki okiennej PCV i (...), za wynagrodzeniem w kwocie 33 zł za jedną godzinę pracy;

- w marcu 2016 r. stolarki okiennej PCV i (...), za wynagrodzeniem w kwocie 27 zł za jedną godzinę pracy;
- w kwietniu 2016 r. stolarki okiennej PCV i (...), za wynagrodzeniem w kwocie 25 zł za jedną godzinę pracy;
- w październiku 2016 r. stolarki okiennej PCV oraz elementów ogrodów zimowych według zamówienia, za wynagrodzeniem w kwocie 37 zł za jedną godzinę pracy;
- w listopadzie 2016 r. prac związanych przy produkcji stolarki okiennej (...), za wynagrodzeniem w kwocie 30 zł za jedną godzinę pracy.

Prace te były wykonywane wyłącznie na rzecz spółki zleceniodawcy, dla jej potrzeb produkcyjnych realizowanych dla podmiotów trzecich. Zakres czynności wykonywanych na podstawie umowy zlecenia nie pokrywał się z zakresem obowiązków pracowniczych. Były one wykonywane poza godzinami pracy na rzecz spółki pracodawcy.

Z tytułu wykonania powyższych umów zleceń S. R. (1) uzyskał wynagrodzenie od zleceniodawcy w następujących kwotach brutto: (...) (33,5 godziny) - 1 191, 21 zł; (...) (41 godzin) - 1 320,88 zł; (...) (45 godzin) - 1 867,03 zł; (...) (50 godzin) - 1 778,02 zł; (...) (50 godzin) - 2 134,07 zł; (...) (40 godzin) - 1 754,95 zł; (...) (45 godzin) - 1 334,07 zł; (...) (40 godzin) - 1 565,93 zł; (...) (56 godzin) - 1 792,31 zł; (...) (41 godzin) - 1 215,38 zł; (...) (57 godzin) - 2 500,00 zł; (...) (51 godzin) - 1 813,19 zł.

Z kolei w okresach od 16.06.2015 r. do 30.04.2016 r. i od 17.10.2016 r. do 30.11.2016 r. 4 (...) sp. z o.o. spółka komandytowa w K. jako zleceniodawca i J. T. jako zleceniobiorca, zawierali umowy zlecenia na okresy miesięczne, których przedmiotem było wykonanie prac:

- w czerwcu 2015 r. ułożenia styropapy na dachu konstrukcji hali ((...)) w K. przy ulicy (...), za wynagrodzeniem w kwocie 15 zł za jedną godzinę pracy;
- w lipcu 2015 r. ułożenia i grzewania papy nawierzchniowej na dachu konstrukcji hali ((...)) w K. przy ulicy (...), za wynagrodzeniem w kwocie 15 zł za godzinę pracy;
- w sierpniu 2015 r. załadunku, rozładunku oraz montażu plandek na konstrukcji (inwestycja A.), za wynagrodzeniem w kwocie 20 zł za jedną godzinę pracy;
- we wrześniu 2015 r. prac przy montażu i demontażu dwóch namiotów, za wynagrodzeniem w kwocie 25 zł za godzinę pracy.
- w październiku 2015 r. przy montażu i obróbce stolarki okiennej oraz wykonaniu obróbek –inwestycja (...), za wynagrodzeniem w kwocie 25 zł za godzinę pracy;
- w listopadzie 2015 r. poprawek gwarancyjnych i regulacji okien i drzwi- dotyczy inwestycji (...) i (...), za wynagrodzeniem w kwocie 26 zł za godzinę pracy;
- w grudniu 2015 r. prac przy serwisie hali w Ł. ((...)) oraz wykonanie wymaganych napraw i regulacji stolarki okiennej, za wynagrodzeniem w kwocie 30 zł za godzinę pracy;
- w styczniu 2016 r. prac związanych z przygotowaniem końcowym gotowych konstrukcji stalowych ocynkowanych do montażu- czyszczenie profili z „białej rdzy”, za wynagrodzeniem w kwocie 25 zł za godzinę pracy;
- w lutym 2016 r. prac związanych z przygotowaniem końcowym gotowych konstrukcji stalowych ocynkowanych do montażu- czyszczenie profili z „białej rdzy”, za wynagrodzeniem w kwocie 23 zł za godzinę pracy;
- w marcu 2016 r. prac związanych z przygotowaniem końcowym gotowych konstrukcji stalowych ocynkowanych do montażu- czyszczenie profili z „białej rdzy”, za wynagrodzeniem w kwocie 24 zł za godzinę pracy;

- w kwietniu 2016 r. prac związanych z przygotowaniem końcowym gotowych konstrukcji stalowych ocynkowanych do montażu- czyszczenie profili z „białej rdzy”, za wynagrodzeniem w kwocie 20 zł za godzinę pracy;

- w październiku 2016 r. prac ślusarskich przy produkcji konstrukcji stalowych, za wynagrodzeniem w kwocie 40 zł za godzinę pracy;

- w listopadzie 2016 r. ułożenia i zgrzewania papy nawierzchniowej na dachu konstrukcji hali (R.) w K. przy ulicy (...), za wynagrodzeniem w kwocie 25,00 zł za godzinę pracy.

Prace te były wykonywane wyłącznie na rzecz spółki zleceniodawcy, dla jej potrzeb produkcyjnych realizowanych dla podmiotów trzecich. Zakres czynności wykonywanych na podstawie umowy zlecenia nie pokrywał się z zakresem obowiązków pracowniczych. Czynności te były wykonywane poza godzinami pracy na rzecz spółki pracodawcy.

Z tytułu wykonania powyższych umów zleceń J. T. uzyskał wynagrodzenie od zleceniodawcy w następujących kwotach brutto: (...) (60 godzin) – 1 067,03 zł; (...) (54 godziny) – 960,44 zł; (...) (45 godzin) – 1 067,03 zł; (...) (44 godziny) – 1 304,40 zł; (...) (47 godzin) – 1 392,31 zł; (...) (50 godzin) – 1 541,76 zł; (...) (43 godziny) – 1 529,04 zł; (...) (37 godzin) – 1 096,70 zł; (...) (45 godzin) – 1 227,47 zł; (...) (53 godzin) – 1 507,69 zł; (...) (50 godzin) – 1 185,71 zł; (...) (56 godzin) – 2 656,04 zł; (...) (50 godzin) – 1 481,32 zł.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. przeprowadził kontrolę u płatników składek 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. oraz 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K..

Przedmiotem kontroli w obu spółkach było sprawdzenie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest ZUS oraz do zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego.

W ich następstwie ZUS ustalił następujące podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, tj. emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne na podstawie umów wykonywanych na rzecz płatnika składek 4 (...) sp. z o.o. (...) w K. przez ubezpieczonych:

- D. M. (1):

Miesiąc/rok	Kod ubezpieczenia	Podstawa wymiaru składek	Składka na ubezpieczenie zdrowotne			
na ubezpieczenia	na ubezpieczenie					
Emerytalne i rentowe	Chorobowe	Wypadkowe	Zdrowotne			
01-2016	(...)	4 005,49 zł	4 005,49 zł	4 005,49 zł	3 456,34 zł	311,07 zł
02-2016	(...)	3 108,79 zł	3108,79 zł	3 108,79 zł	2682,57 zł	241,43 zł
03-2016	(...)	2 967,03 zł	2967,03 zł	2 967,03 zł	2560,25 zł	230,42 zł

04-2016	(...)	3 407,69 zł	3 407,69 zł	3 407,69 zł	2940,49 zł	264,64 zł
05-2016	(...)	3 543,96 zł	3 543,96 zł	3 543,96 zł	3 058,08 zł	275,23 zł
06-2016	(...)	3 535,16 zł	3 535,16 zł	3 535,16 zł	3 050,49 zł	274,54 zł
07-2016	(...)	4 049,45 zł	4 049,45 zł	4 049,45 zł	3 494,27 zł	281,12 zł
08-2016	(...)	3 619,78 zł	3 619,78 zł	3 619,78 zł	3 123,51 zł	281,12 zł

• W. P.:

Miesiąc/rok	Kod ubezpieczenia	Podstawa wymiaru składek	Składka na ubezpieczenie zdrowotne			
na ubezpieczenia	na ubezpieczenie					
Emerytalne i rentowe	Chorobowe	Wypadkowe	Zdrowotne			
02-2016	(...)	3 560,47 zł	3 560,47 zł	3 560,47 zł	3 540,60 zł	318,65 zł
03-2016	(...)	3 619,78 zł	3 619,78 zł	3 619,78 zł	3 123,51 zł	281,12 zł
04-2016	(...)	3 692,31 zł	3 692,31 zł	3 692,31 zł	3 186,10 zł	286,75 zł
05-2016	(...)	2 653,17 zł	2 653,17 zł	2 653,17 zł	2 289,42 zł	206,05 zł
11-2016	(...)	3 536,26 zł	3 543,2 zł	3 543,96 zł	3 051,44 zł	274,63 zł
12-2016	(...)	3 535,16 zł	3 535,16 zł	3 535,16 zł	2 293,80 zł	206,44 zł

• S. R. (1):

Miesiąc/rok	Kod ubezpieczenia	Podstawa wymiaru składek	Składka na ubezpieczenie zdrowotne			
na ubezpieczenia	na ubezpieczenie					
Emerytalne i rentowe	Chorobowe	Wypadkowe	Zdrowotne			
07-2015	(...)	2 941,21 zł	2 941,21 zł	2 941,21 zł	2 537,97 zł	228,42 zł
08-2015	(...)	3 619,78 zł	3 619,78 zł	3 070,88 zł	2 649,86 zł	238,49 zł
09-2015	(...)	3 692,31 zł	3 692,31 zł	3 617,03 zł	3 121,13 zł	280,90 zł
11-2015	(...)	2 653,17 zł	2 653,17 zł	3 526,92 zł	3 043,38 zł	273,90 zł
12-2015	(...)	3 536,26 zł	3 543,2 zł	3 884,07 zł	3 351,56 zł	301,64 zł
01-2016	(...)	3 535,16 zł	3 535,16 zł	3 654,95 zł	3 153,86 zł	283,85 zł
02-2016	(...)	3 234,07 zł	3 234,07 zł	3 234,07 zł	2 790,68 zł	251,16 zł
03-2016	(...)	3 465,93 zł	3 465,93 zł	3 465,93 zł	2 990,75 zł	269,17 zł
04-2016	(...)	3 692,31 zł	3 692,31 zł	3 692,31 zł	3 186,10 zł	286,75 zł
05-2016	(...)	3 115,38 zł	3 115,38 zł	3 115,38 zł	2 688,26 zł	241,94 zł
11-2016	(...)	4 400,00 zł	4 400,00 zł	4 400,00 zł	3 796,76 zł	341,71 zł
12-2016	(...)	3 713,19 zł	3 713,19 zł	3 713,19 zł	3 204,11 zł	288,37 zł

Jednoczenie ZUS ustalił następującą podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, tj. emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne na podstawie umów wykonywanych na rzecz płatnika składek 4 (...) sp. z o.o. w K. przez J. T.:

Miesiąc/rok	Kod ubezpieczenia	Podstawa wymiaru składek	Składka na ubezpieczenie zdrowotne			
na ubezpieczenia	na ubezpieczenie					
Emerytalne i rentowe	Chorobowe	Wypadkowe	Zdrowotne			
06-2015	(...)	2 817,03 zł	2 817,03 zł	2 817,03 zł	2 430,81 zł	218,77 zł
07-2015	(...)	2 710,44 zł	2 710,44 zł	2 710,44 zł	2 338,83 zł	210,49 zł
08-2015	(...)	2 817,03 zł	2 817,03 zł	2 817,03 zł	2 430,81 zł	218,77 zł
09-2015	(...)	3 054,40 zł	3 054,40 zł	3 054,40 zł	2 635,64 zł	237,21 zł
11-2015	(...)	3 142,31 zł	3 142,31 zł	3 142,31 zł	2 711,50 zł	244,04 zł
12-2015	(...)	3 291,76 zł	3 291,76 zł	3 291,76 zł	2 840,45 zł	255,64 zł
01-2016	(...)	3 429,04 zł	3 429,04 zł	3 429,04 zł	2 958,92 zł	266,30 zł
02-2016	(...)	2 996,70 zł	2 996,70 zł	2 996,70 zł	2 585,85 zł	232,73 zł
03-2016	(...)	3 127,47 zł	3 127,47 zł	3 127,47 zł	2 698,70 zł	242,88 zł
04-2016	(...)	3 407,69 zł	3 407,69 zł	3 407,69 zł	2 940,49 zł	264,64 zł
05-2016	(...)	3 085,71 zł	3 085,71 zł	3 085,71 zł	2 662,65 zł	239,64 zł
11-2016	(...)	4 556,04 zł	4 556,04 zł	4 556,04 zł	3 931,41 zł	353,83 zł
12-2016	(...)	3 381,32 zł	3 381,32 zł	3 381,32 zł	2 917,74 zł	262,60 zł

Sąd Okręgowy uznał odwołania za uzasadnione podnosząc, że przedmiotem sporu, wyznaczonym treścią wszystkich zaskarżonych decyzji oraz wniesionych od nich odwołań, było rozstrzygnięcie, czy w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy będzie miała zastosowanie konstrukcja uznania za pracownika sformułowana w art. 8 ust. 2 a ustawy z dnia 13.10.1998r o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz.1778). Zgodnie z treścią tego przepisu,

za pracownika w rozumieniu tej ustawy uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Sąd Okręgowy zauważył, że w przepisie art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1778) mowa jest o sytuacji faktycznej, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Jest nią istnienie trójkąta umów, tzn. po pierwsze umowy o pracę, po drugie umowy zlecenia między pracownikiem a osobą trzecią i po trzecie umowy o świadczenie usług między pracodawcą i zleceniodawcą. Pracodawca w wyniku umowy zawartej ze zleceniodawcą przyjmuje w ostatecznym rozrachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy przez zleceniobiorców, przy czym następuje to w wyniku zawarcia umowy zlecenia/ świadczenia usług z osobą trzecią oraz zawartej umowy cywilnoprawnej między pracodawcą i zleceniodawcą (wyrok SA w Łodzi z dnia 14.09.2017r III AUa 739/16).

W ocenie Sądu Okręgowego koniecznym warunkiem zastosowania powołanej regulacji jest zatem po pierwsze, istnienie wspomnianego trójkąta umów i 3 podmiotów (pracodawca, pracownik, osoba trzecia - zatrudniająca pracownika na podstawie umowy zlecenia oraz powiązanie umową cywilnoprawną pomiędzy pracodawcą a osobą trzecią), a po drugie, aby pracodawca był beneficjentem pracy swojego pracownika, tj. aby korzystał z wymiernych rezultatów jego pracy.

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy Sąd Okręgowy wskazał, że w realiach niniejszej sprawy formalnie wystąpił wspomniany trójkąt umów, który uwzględniając okoliczności tożsamej przedmiotowo sprawy IV U 1165/19, dotyczącej innych ubezpieczonych, obejmował obie spółki - z o.o. oraz z o.o. i komandytowa (dalej dla uproszczenia komandytowa), powiązane ze sobą umową o współpracy, zatrudniające pracowników na podstawie umów o pracę oraz umów zlecenia - zawartych pomiędzy jedną spółką a pracownikami drugiej spółki. Przy czym odbywało się to „na krzyż” – na zasadzie wzajemności. Spółki udostępniały sobie wzajemnie swoich pracowników do umów zlecenia. A zatem pracownicy spółki komandytowej byli zatrudniani na podstawie umów zlecenia przez spółkę z o.o. i odwrotnie.

Sąd Okręgowy nadto ustalił, że obie spółki były ze sobą powiązane osobowo i organizacyjnie. Wspólnikami obu spółek są te same osoby, które jednocześnie są członkami zarządu sp. z o.o., a ta jest komplementariuszem w spółce komandytowej. Obie spółki miały siedziby w tym samym biurcu (w odrębnych lokalach), a swoją działalność produkcyjną realizowały w sąsiednich halach produkcyjnych. Obie Spółki w pewnym zakresie współpracowały ze sobą gospodarczo. Łączyła ją umowa o współpracy z 1.02.2015 r., na mocy której spółka z o.o. zobowiązała się do sprzedaży na rzecz spółki komandytowej towarów w postaci konstrukcji stalowych, konstrukcji aluminiowych, pokryć z plandeki, stolarki z PCV i Aluminium. Jak dodatkowo wskazali przedstawiciele obu płatników, w praktyce spółka z o.o. zajmowała się produkcją okien i plandek, zaś spółka komandytowa produkowała hale namiotowe i z konstrukcji stalowych. Przy czym okna i plandeki produkowane przez spółkę z o.o. były m.in. wykorzystywane w konstrukcjach hal produkowanych przez spółkę komandytową i przez nią montowanych. Z faktur sprzedaży załączonych do sprawy (k.58-69) a także analizy sprzedaży zawartej w aktach kontroli wynikało, że spółka komandytowa także sprzedawała swoje pojedyncze usługi do sp. z o.o. W toku kontroli prowadzonej przez organ rentowy zagadnienie wzajemnej kooperacji było szczegółowo analizowane i ze sporządzonych zestawień transakcji wynika, że w spornym okresie procentowy udział sprzedaży spółki z o.o. do spółki komandytowej wyniósł 32,32%, a do pozostałych kontrahentów 67,68%, zaś procentowy udział sprzedaży spółki komandytowej do spółki z o.o. wyniósł 0,98% zaś do pozostałych kontrahentów 99,02%.

Po trzecie, Sąd Okręgowy ustalił, że przedstawiciele obu płatników wprost przyznali, że przyczyną dodatkowego wzajemnego zatrudniania swoich pracowników przez obie spółki było zwiększone zapotrzebowanie na pracę, wykraczające poza limit czasu pracy własnych pracowników.

Sąd Okręgowy zauważył zatem, że przy tych niespornych okolicznościach cały problem sprowadzał się do tego, kto był beneficjentem pracy wykonywanej przez pracowników zatrudnionych na podstawie umów zlecenia.

W tym kontekście Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że pracodawcami dla pracowników w niniejszej sprawie były spółki, a nie wspólnicy. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, nie można tych podmiotów utożsamiać, choćby dlatego, że wspólnik może być zatrudniony przez spółkę, która będzie jego pracodawcą. W ocenie Sądu meriti, przepisy prawa ubezpieczeń społecznych, rodzące określone obowiązki publicznoprawne muszą być interpretowane ściśle. Nie powinno się więc stosować do nich wykładni celowościowej, funkcjonalnej lub aksjologicznej w opozycji do wykładni językowej, jeżeli ta ostatnia prowadzi do jednoznacznych rezultatów interpretacyjnych. W tym kontekście – zdaniem Sądu Okręgowego - powiązania osobowe pomiędzy spółkami w zakresie osób wspólników są niewystarczające do przyjęcia, że ma zastosowanie konstrukcja uznania za pracownika, ponieważ to nie wspólnicy są pracodawcami a spółki, które były odrębnymi podmiotami prawa.

W ocenie Sądu Okręgowego organ rentowy nie uprawdopodobnił ani w treści decyzji ani na etapie postępowania przed Sądem, że pracownicy zatrudniani na podstawie umów zlecenia, wykonywali w ich ramach konkretne prace na rzecz swojego pracodawcy (k. 170-173). Powoływał się tylko na ogólne powiązania osobowo-organizacyjno-handlowe. Sąd pierwszej instancji zwrócił uwagę, że przesłuchiwanie w sprawie ubezpieczeni opisywali rodzaj zleconych im prac, które były wykonywane na rzecz drugiej spółki (niebędącej pracodawcą). Zdaniem Sądu meriti, nie było żadnych podstaw, by kwestionować ich zeznania. Ogólnie zostało to także wskazane w treści umów zleceń. I tak D. M. (3) był zatrudniony w spółce komandytowej jako monter konstrukcji i w ramach tego wykonywał dokładnie prace z zakresu faktycznej działalności tej spółki, czyli pracował przy montażu hal (zeznania, k.97v). W ramach umów zlecenia zajmował się natomiast pracami porządkowymi na hali produkcyjnej spółki z o.o. oraz użytkowanego przez nią placu (z umowy najmu ze spółką (...)) wynikało, że plac manewrowy przed halą został wynajęty tylko tej spółce, a także zgrzewaniem plandek na hali produkcyjnej, których produkcją zajmowała się sp. z o.o. W ocenie Sądu Okręgowego samo to, że nie znał dokładnych powiązań między spółkami i nie potrafił sprecyzować na czyją konkretnie rzecz wykonywał prace na podstawie umowy zlecenia, nie oznaczało jeszcze, iż w rzeczywistości wykonywał prace na rzecz spółki pracodawcy, a tylko tyle, że nie wnikał w zakres powierzonych mu prac, wykonując jako pracownik fizyczny generalnie proste prace fizyczne, stąd mógł mieć problem z ich zróżnicowaniem, co nie powinno obciążać płatników.

Sąd Okręgowy dalej wskazał, że w przypadku pozostałych ubezpieczonych rozróżnienie odbiorców ich pracy z uwagi na specyfikę powierzonych czynności było bardziej widoczne. W. P. był zatrudniony w spółce komandytowej na stanowisku spawacza – ślusarza, czyli zgodnie z profilem praktycznej działalności tej spółki (montaż hal stalowych). Natomiast w ramach umów zlecenia ze spółką z o.o. zajmował się produkcją stolarki okiennej oraz plandek, co było zgodne z profilem działalności tej spółki (zeznania, k. 98). S. R. (2) był wprawdzie zatrudniony przez spółkę komandytową na stanowisku określonym jako pracownik produkcji stolarki okiennej, ale jak zeznał w praktyce zajmował się montażem (skręcaniem) konstrukcji stalowych pod hale, produkowanych przez spółkę komandytową (k. 131v). W ramach natomiast umów zlecenia, montował podzespoły okien (zbrojenie w okucia), które produkowała i sprzedawała spółka z o.o. (...) przy tym, że prace dla obu spółek wykonywał na odrębnych, należących do nich halach. Jak podkreślił nigdy dla spółki komandytowej nie wykonywał żadnych prac związanych z produkcją okien (k. 132).

Sąd Okręgowy dodatkowo zauważył, że podmioty trzecie wskazane w umowach zleceń jako odbiorcy usług widnieją za te okresy na znajdujących się w aktach kontroli wykazach kontrahentów sp. z o.o. (...), (...) C. (...), E. S., akta kontroli t. I dot. sp. komandytowej, gdzie znajduje się wykaz kontrahentów sp. z o.o., transakcja z października i grudnia 2015r. z Zakładem (...) odnotowana jest w teczce zestawienie przelewów załączonej do pisma, k.56).

Odnosnie zaś J. T., który w tej sprawie był jedynym pracownikiem sp. z o.o., Sąd Okręgowy zauważył, że był on zatrudniony przez tę spółkę na stanowisku montera stolarki okiennej aluminiowej, której produkcją zajmowała się ta spółka. Natomiast w ramach umów zlecenia, jak wynikało z ich treści, wykonywał prace przy konstrukcjach stalowych, których produkcją zajmowała się spółka komandytowa, a także prace montażowe i konserwacyjne plandek i okien na halach. Sąd Okręgowy zwrócił przy tym uwagę, że spółka z o.o. produkowała okna i plandeki, zaś spółka komandytowa produkowała i stawiała hale, które m.in. były w ramach montażu zbrojone przez nią w okna i plandeki (zeznania G. P. w sprawie IV U 1165/19, kserokopia protokołu, k. 149, zeznania D. M. (2), k. 132-132v). Podmioty trzecie z umów zleceń wykonywanych przez J. T. widnieją jako kontrahenci spółki komandytowej, co potwierdza, że umowy zlecenia

obejmowały czynności na rzecz tej spółki (akta kontroli tom I dot. spółki z o.o. – zestawienie kontrahentów spółki komandytowej, k. 898-906, (...) J. M., A., (...), PHU (...)).

W ocenie Sądu Okręgowego nie było żadnych podstaw, by kwestionować, że prace na podstawie umów zlecenia były wykonywane wyłącznie na rzecz spółki zleciennodawcy.

Zdaniem Sądu Okręgowego świadczy o tym wynikająca z zeznań przedstawicieli obu spółek, ubezpieczonych i treści decyzji w obu sprawach IV U 1165/19 oraz IV U 1167/19 praktyka wzajemnego udostępniania sobie pracowników w oparciu o umowy zlecenia. Sąd Okręgowy zauważył, że z okoliczności sprawy IV U 1165/19 także wynikało, że pracownicy jednej spółki wykonywali na podstawie umowy zlecenia prace na rzecz drugiej spółki, mieszczące się wyłącznie w jej profilu działalności i w związku z realizacją zleceń na rzecz jej kontrahentów. Przepływ siły roboczej nie był więc jednokierunkowy, co zdaniem Sądu Okręgowego potwierdzało zeznania członków zarządu i wspólników, że chodziło o uzupełnianie braków w zatrudnieniu w obu spółkach. Sąd Okręgowy w tej sytuacji uznał, że jeżeli zatem spółka komandytowa zatrudniała pracowników spółki z o.o. w ramach umów zlecenia, to nie po to, aby ukryć pracę wykonywaną na rzecz spółki z o.o., ale zapewnić sobie dodatkowych pracowników i odwrotnie. Sąd Okręgowy dostrzegł przy tym, że obie spółki ze sobą współpracowały, ale jednak – w ocenie tego sądu - w ograniczonym zakresie, co wynikało ze wskazanego wyżej procentowego udziału w ogólnej sprzedaży na poziomie 32% sprzedaży usług do spółki komandytowej i niecałego 1% sprzedaży do spółki z o.o. Sąd Okręgowy zauważył zatem, że zakres współpracy nie był więc duży. Niezależnie od tego, w ocenie Sądu Okręgowego, nie oznaczał on, że in concreto pracownicy zatrudniani na podstawie umowy zlecenia wykonywali prace w ramach sprzedaży prowadzonej pomiędzy tymi spółkami, a ich pracodawcy korzystali, co należy podkreślić bezpośrednio na ich pracy (vide wyrok SA w Szczecinie z dnia 3.06.2019 r. w sprawie III AUa 301/18), w ramach przepływów pieniężnych pomiędzy tymi spółkami. Przeciwnie, zdaniem Sądu Okręgowego wykonywali oni prace bądź dla spółki zleciennodawcy, bądź dla realizacji jej kontraktów z podmiotami trzecimi.

Sąd Okręgowy nadto podkreślił, że z zeznań ubezpieczonych wynikało, że dodatkową pracę wykonywali po godzinach, dobrowolnie, nie będąc do niej przymuszani przez swoich pracodawców.

Wracając jeszcze do kwestii powiązań osobowych, to Sąd Okręgowy miał na uwadze, że spółka z o.o. będąc pracodawcą dla części ubezpieczonych była jednocześnie komplementariuszem w spółce komandytowej, która zatrudniała jej pracowników na podstawie umowy zlecenia. Przy czym jej procentowy udział w zysku zgodnie z umową spółki wynosił tylko 4% (k. 167v). W ocenie Sądu Okręgowego, nie oznacza to jednak, że praca wykonywana przez pracowników zatrudnionych przez spółkę z o.o., a w tej sprawie tylko przez jednego ubezpieczonego J. T., była świadczona, w oparciu o umowy zlecenia ze spółką komandytową, na rzecz spółki z o.o. jako komplementariusza. Zdaniem Sądu Okręgowego chodzi bowiem o pracę wykonywaną bezpośrednio na rzecz pracodawcy, a nie drogą powiązań korporacyjnych pośrednio z racji bycia wspólnikiem w osobie prawnej, czy poprzez sam udział w zysku. Zdaniem Sądu Okręgowego, z pewnością nie taki był też cel wprowadzenia spółki z o.o. jako komplementariusza do spółki komandytowej, tj. aby mogła korzystać tą drogą z pracy własnych pracowników (zatrudnianych na zlecenie przez spółkę komandytową). W tym zakresie Sąd Okręgowy wziął pod uwagę, że obie spółki w oparciu o umowy zlecenia wzajemnie korzystały z pracowników drugiej spółki (dla swoich potrzeb), a jak wynika z analizy tej sprawy oraz IV U 1165/19, to spółka z o.o. w przeważającym zakresie zawierała umowy zlecenia z pracownikami spółki komandytowej (na czym przy koncepcji uznania za pracownika musiałaby korzystać spółka komandytowa). Zdaniem Sądu Okręgowego przyjęcie, że beneficjentem pracy świadczonej na podstawie umów zlecenia na rzecz spółki komandytowej była spółka z o.o. jako komplementariusz, tylko dlatego, że umownie uczestniczyła w podziale zysku osiąganego przez spółkę komandytową, byłoby zawodne, bo zależne od tego czy spółka wypracowała zysk czy stratę. W ocenie Sądu Okręgowego przyjęcie, że odbiorcą pracy świadczonej na rzecz osoby prawnej są jej wspólnicy, byłoby za daleko idące, ponieważ pomija prawną odrębność osób prawnych, co jak wskazuje się w orzecznictwie na gruncie ubezpieczeń społecznych może nastąpić zupełnie wyjątkowo, gdy spółka dominująca (art. 4§1 pkt 4 lit. a ksh) tworzy spółkę zależną, powierzając jej funkcję zatrudnienia pracowników dla obejścia prawa i uniknięcia np. zobowiązań wobec pracowników (wyrok SN z dnia 3.10.2017r. II UK 488/16). Zdaniem Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie, gdzie każda ze spółek korzystała z pracowników drugiej spółki (wzajemnie), a żadna z nich nie była dominująca ani zależna, każda z nich miała swoich

odrębnych kontrahentów zewnętrznych, a udział we wzajemnych relacjach handlowych nie był przeważający (na tle transakcji realizowanych z podmiotami trzecimi), takich powiązań nie sposób było się doszukać.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że w sprawach objętych zaskarżonymi decyzjami nie miał zastosowania art. 8 ust. 2 a ustawy systemowej, co skutkowało na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. ich zmianą i przyjęciem, że w podstawie wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenia zdrowotne ubezpieczonych D. M. (1), W. P., S. R. (1), jako pracowników 4 (...) spółka z o.o. spółka komandytowa w K. nie uwzględnia się przychodów osiąganych przez nich z tytułu prac wykonywanych na podstawie umów zleceń na rzecz 4 (...) spółka z o.o. z siedzibą w K., natomiast w podstawie wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenia zdrowotne ubezpieczonego J. T. jako pracownika 4 (...) spółka z o.o. w K. nie uwzględnia przychodów osiąganych przez niego z tytułu prac wykonywanych na podstawie umów zleceń na rzecz 4 (...) spółka z o.o. spółka komandytowa z siedzibą w K..

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu z art. 98§1 k.p.c.

Organ rentowy wniósł apelację od powyższego wyroku zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1/ naruszenie prawa materialnego , a w szczególności art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 266) w związku z art. 18 w/w ustawy poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie poprzez przyjęcie, że w podstawie wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonych: D. M. (1) , W. P. , S. R. (1) jako pracowników 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K. nie uwzględnia przychodów osiąganych przez nich z tytułu prac wykonywanych na podstawie umów zleceń na rzecz 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. oraz, że w podstawie wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonego J. T. jako pracownika 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. nie uwzględnia przychodów osiąganych przez niego z tytułu prac wykonywanych na podstawie umów zleceń na rzecz 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K., podczas gdy ze zgromadzonych w sprawie dowodów jednoznacznie wynika , że w podstawie wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonych: D. M. (1) , W. P. i S. R. (1) jako pracowników 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K. należało uwzględnić przychód osiągany przez nich z tytułu prac wykonywanych na podstawie umów zleceń na rzecz 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. oraz , że w podstawie wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonego J. T. jako pracownika 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. należało uwzględnić przychód osiągany przez niego z tytułu prac wykonywanych na podstawie umów zleceń na rzecz 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K. .

2 / sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego w sprawie , które mogło mieć wpływ na wynik sprawy , a mianowicie :

- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez uznanie dowodów zebranych w sprawie, a w szczególności dowodów z zeznań świadków za jednoznaczne i wskazujące na to, że w podstawie wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonych: D. M. (1), W. P. i S. R. (1) jako pracowników 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K. nie uwzględnia przychodów osiąganych przez nich z tytułu prac wykonywanych na podstawie umów zleceń na rzecz 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. oraz , że w podstawie wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonego J. T. jako pracownika 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. nie uwzględnia przychodów osiąganych przez niego z tytułu prac wykonywanych na podstawie umów zleceń na rzecz 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K. , podczas gdy ze zgromadzonych w sprawie dowodów jednoznacznie wynika, że w podstawie wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonych: D. M. (1), W. P. i S. R. (1) jako pracowników 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K. należało uwzględnić przychód osiągany przez nich z tytułu prac wykonywanych na podstawie

umów zleceń na rzecz 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. oraz , że w podstawie wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonego J. T. jako pracownika 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. należało uwzględnić przychód osiągany przez niego z tytułu prac wykonywanych na podstawie umów zleceń na rzecz 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K..

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołań w całości ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. Nadto wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych za I i II instancję .

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy podtrzymał swoją dotychczasową argumentację wskazując, że ubezpieczeni wykonujący czynności w ramach nawiązanej umowy cywilnoprawnej z 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. oraz 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K. wykonywali jednocześnie pracę na rzecz swojego pracodawcy tj. 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. oraz 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K., który to uzyskiwał rezultaty z tej pracy. Zawarcie w tych warunkach umów cywilnoprawnych faktycznie zmierzało do obniżenia kosztów pracy, obciążających wnioskodawcę, umożliwiając jednocześnie zleceniobiorcy dodatkowe zarobkowanie.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona.

Na wstępie wskazać należy, iż postępowanie apelacyjne ma merytoryczny charakter i jest dalszym ciągiem postępowania rozpoczętego przed sądem pierwszej instancji. Zgodnie z treścią art. 378 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Rozważając zakres kognicji sądu odwoławczego, Sąd Najwyższy stwierdził, iż sformułowanie „w granicach apelacji” wskazane w tym przepisie oznacza, iż sąd drugiej instancji między innymi rozpoznaje sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia, dokonuje własnych ustaleń faktycznych prowadząc lub ponawiając dowody albo poprzestaje na materiale zebranym w pierwszej instancji, ustala podstawę prawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji oraz kontroluje poprawność postępowania przed sądem pierwszej instancji, pozostając związany zarzutami przedstawionymi w apelacji, jeżeli są dopuszczalne, ale biorąc z urzędu pod uwagę nieważność postępowania, orzeka co do istoty sprawy stosownie do wyników postępowania (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., sygn. akt III CZP 49/07, OSN 2008/6/55). Dodatkowo należy wskazać, iż dokonane przez sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, sąd drugiej instancji może podzielić i uznać za własne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r., sygn. akt II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).Może również zmienić ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania wyroku sądu pierwszej instancji, i to zarówno po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, jak i bez przeprowadzenia postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba że szczególne okoliczności wymagają ponowienia lub uzupełnienia tego postępowania (por. uchwała składu 7 sędziów Izby Cywilnej z 23 marca 1999 r., sygn. akt III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7–8, poz. 124).

Po dokonaniu ponownej oceny materiału procesowego w ramach i granicach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny stwierdził, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe. Niemniej jednak, zdaniem Sądu Apelacyjnego ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy w oparciu o dostępny materiał dowodowy okazały się częściowo nieprawidłowe. Sąd odwoławczy za prawidłowe uznał ustalenia Sądu Okręgowego dotyczące powiązań osobowych i kapitałowych spółek 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej. Zasadniczo prawidłowe są w ocenie Sądu Apelacyjnego również ustalenia dotyczące treści umów łączących ubezpieczonych z tymi spółkami. Sąd Apelacyjny nie podzielił natomiast ustalenia Sądu Okręgowego dotyczącego przyjęcia, że prace wykonywane przez ubezpieczonych w ramach umów zlecenia wykonywane były wyłącznie na rzecz spółki zleceniodawcy, dla jej własnych potrzeb, nie zaś na rzecz spółki w której ubezpieczeni byli zatrudnieni na podstawie umów o pracę. Na podstawie zgromadzonego

przez Sąd a quo materiału dowodowego Sąd odwoławczy dokonał bowiem w tym zakresie odmiennych ustaleń faktycznych, stanowiących podstawę rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie w zakresie dotyczącym ustalenia charakteru łączących obie spółki i ubezpieczonych stosunków.

Dla przejrzystości dalszego wyводу Sąd Apelacyjny formułując własne ustalenia faktyczne powieli przy tym częściowo również i te ustalenia Sądu Okręgowego które były prawidłowe.

Sąd Apelacyjny ustalił, że:

Spółki (...) sp. z o.o. w K. oraz 4 (...) sp. z o.o. spółka komandytowa w K. są powiązane kapitałowo i osobowo.

Założycielami obu spółek są: D. M. (2), M. K., T. M. i G. P..

Osoby te w okresie, których dotyczą zaskarżone decyzje były współnikami spółki 4 (...) sp. z o.o. w K. oraz komandytariuszami spółki 4 (...) sp. z o.o. spółka komandytowa w K.. Komplementariuszem w spółce 4 (...) sp. z o.o. spółka komandytowa w K. jest spółka 4 (...) sp. z o.o.

Sprawy spółki 4 (...) sp. z o.o. spółka komandytowa prowadzi komplementariusz a zatem spółka 4 (...) sp. z o.o. Tym samym organem uprawnionym do reprezentowania obu spółek jest ten sam zarząd: zarząd spółki 4 (...) sp. z o.o., w którego skład wchodzi wspólnicy D. M. (2), M. K. oraz G. P..

(dowód: wypisy z K.R.S. z dnia 20.01.2021r., k. 151-158 oraz pełne wypisy z K.R.S. z dnia 8.06.2021r., k. 141-150 akt sprawy IV U 1165/19; umowa spółki rep. A 1918/2014 z 29.04.2014r., k. 160-164, umowa spółki rep. A 5582/2014 z 28.11.2014r., k. 165-169)

Według KRS przedmiot działalności obu spółek jest niemalże tożsamy. Jako główny przedmiot działalność obu spółek wskazana jest produkcja konstrukcji metalowych i ich części, a ponadto produkcja wyrobów dla budownictwa z tworzyw sztucznych, , produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych, gdzie indziej niesklasyfikowana, realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków, roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków, przygotowywanie terenu pod budowę, zakładanie stolarki budowlanej, malowanie i szklenie oraz wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych.

Dodatkowo odnośnie spółki 4 (...) sp. z o.o. jako przedmiot jej działalności wskazano produkcję metalowych elementów stolarki okiennej.

Natomiast odnośnie spółki komandytowej dodatkowo wskazano produkcję elementów stolarki budowlanej.

(dowód: wypisy z K.R.S. z dnia 20.01.2021r., k. 151-158 oraz pełne wypisy z K.R.S. z dnia 8.06.2021r., k. 141-150 akt sprawy IV U 1165/19; umowa spółki rep. A 1918/2014 z 29.04.2014r., k. 160-164, umowa spółki rep. A 5582/2014 z 28.11.2014r., k. 165-169)

Obie spółki łączy umowa o współpracy zawarta w dniu 1.02.2015 r. na czas nieokreślony. Treścią tej umowy jest zobowiązanie sprzedaży przez 4 (...) sp. z o.o. konstrukcji stalowych, konstrukcji aluminiowych pokryć z plandeki, stolarki PCV i aluminium do 4 (...) sp. z o.o. (...) (§ 2 umowy).

(dowód: akta kontroli 4 (...) sp. z o.o. Tom I – umowa o współpracy w zakresie sprzedaży z 1.02.2015r., k. 41-42)

Spółki (...) sp. z o.o. oraz 4 (...) sp. z o.o. (...) współpracowały ze sobą nie tylko gospodarczo ale również wymieniały się pracownikami. Pracowników zatrudniały na podstawie umów o pracę oraz umów zlecenia, przy czym umowy zlecenia zawierano z pracownikami drugiej spółki. Odbывало się to „na krzyż” – na zasadzie wzajemności. Spółki udostępniały sobie wzajemnie swoich pracowników do umów zlecenia. A zatem pracownicy spółki komandytowej byli zatrudniani na podstawie umów zlecenia przez spółkę z o.o. i odwrotnie.

Przyczyną dodatkowego wzajemnego zatrudniania pracowników przez obie spółki na podstawie umów zlecenia było zwiększone zapotrzebowanie na pracę, wykraczające poza limit czasu pracy własnych pracowników.

Umowy takie zawarto w szczególności z ubezpieczonymi D. M. (1), S. R. (1), W. P. oraz J. T..

(dowód: zeznania D. M. (2), k. 132-133; zeznania G. P. złożone na rozprawie w dniu 04.11.2020r. w sprawie o sygnaturze akt IV U 1165/19, k. 149v-150; zeznania M. K. złożone na rozprawie w dniu 04.11.2020r. w sprawie o sygnaturze akt IV U 1165/19, k. 150v; zeznania świadka J. T. złożone w dniu 25 lutego 2020 r. w sprawie sygn. akt IVU 1167/19; zeznania J. T., k. 98v akt sądowych)

W przypadku D. M. (1) w okresie od 1 września 2015 roku do 31 sierpnia 2017 r. oraz w okresie od 1 czerwca 2018 roku do 2.06.2020 r. łączyła go umowa o pracę ze spółką spółce 4 (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w K. w ramach której był zatrudniony na stanowisku montażysty konstrukcji w pełnym wymiarze czasu pracy (za wyjątkiem okresu od 01.09.2016r. do 31.12.2016 r. kiedy był zatrudniony na pół etatu). Miejsce wykonywania pracy określono na „K., ul. (...) oraz miejsca montażu”.

Jego wynagrodzenie wynosiło odpowiednio: początkowo 1750 zł brutto, od 31.12.2015r. - 1.900 zł brutto, od 01.09.2016r. - 1.350 zł brutto (pracował wówczas w wymiarze ½ etatu), od 1.01.2017r. - 2.000 zł brutto (ponownie pełny etat), od dnia 1.04.2017r. - 2.800 zł brutto. Następnie po ponownym zatrudnieniu jego wynagrodzenie od dnia 1.06.2018r. wynosiło 2.200 zł brutto, a od dnia 1.01.2019r. - 2.800 zł brutto miesięcznie.

W ramach obowiązków pracowniczych, wykonywanych przez 8 godzin dziennie od 7 do 15, od poniedziałku do piątku, ubezpieczony miał zajmować się ustawianiem konstrukcji hal namiotowych dla klientów spółki jako swojego pracodawcy.

Jednocześnie, w okresie zatrudnienia w spółce 4 (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa, ubezpieczony D. M. (1) w okresie od 1.12.2015r. do 1.07.2016r. zawierał umowy zlecenia ze spółką 4 (...) sp. z o.o. Umowy zawierane były na okresy miesięczne.

W umowach tych wskazano, że ich przedmiotem są prace konserwacyjne, porządkowe i remontowe w halach produkcyjnych przy ulicy (...) w K..

Z tytułu wykonania powyższych umów zleceń D. M. (1) uzyskał wynagrodzenie od zleceniodawcy w następujących kwotach brutto: (...) (48 godzin) – 2 105,49 zł; (...) (51 godzin) - 1 208,79 zł; (...) (45 godzin) - 1 067,03 zł; (...) (53 godziny) - 1 507,69 zł; (...) (42 godziny) - 1 643,96 zł; (...) (46 godzin) - 1 635,16 zł; (...) (50 godzin) - 1 719,78 zł; (...) (53 godziny) - 1 193,41 zł.

(dowód: akta osobowe D. M. (1) plik I: umowa o pracę z 1.09.2015r., k. 1B; aneks do umowy o pracę z 31.12.2015r., k. 5B; aneks do umowy o pracę z 1.09.2016r., k. 16B; aneks do umowy o pracę z 30.12.2016r., k. 20B; aneks do umowy o pracę z 31.03.2017r., k. 32B; świadectwo pracy z 4.09.2017r., k. 1C; akta osobowe D. M. (1) plik II: umowa o pracę z 1.06.2018r., k. 1B; aneks do umowy o pracę z 31.12.2018r., k. 24B; zeznania D. M. (1), k. 97v-98 akt sądowych, akta kontroli planowej 4 (...) sp. z o.o. tom I: umowy zlecenia wraz z rachunkami za ich wykonanie, k. 565-582)

W. P. od dnia 13 października 2015. jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę na stanowisku spawacza-ślusarza w pełnym wymiarze czasu pracy w spółce 4 (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowej w K.. Miejsce wykonywania pracy określono na „K., ul. (...)”.

Jego wynagrodzenie wynosiło odpowiednio: początkowo 1.750 zł brutto, od dnia 1.01.2017r. - 2.000 zł brutto, od dnia 1.04.2017r. - 2.500 zł brutto miesięcznie

W ramach obowiązków pracowniczych, wykonywanych przez 8 godzin dziennie od 7 do 15, od poniedziałku do piątku, W. P. zajmować się miał spawaniem konstrukcji stalowych hal, które następnie były montowane przez monterów u klientów.

Jednocześnie, w okresie zatrudnienia w spółce 4 (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa, ubezpieczonego W. P. w okresach od 08.01.2016r. do 30.04.2016r. i od 17.10.2016r. do 30.11.2016r. łączyły umowy zlecenia zawierane ze spółką 4 (...) sp. z o.o. w K. na okresy miesięczne. W umowach wskazano, że ich przedmiotem będzie wykonywanie:

- w styczniu 2016r. prac przy demontażu i montażu stolarki okiennej PCV i aluminium oraz wykonanie obróbek
- w lutym 2016r. prac przy montażu stolarki okiennej PCV i wykonaniu obróbek,
- w marcu 2016r. prac przy montażu stolarki okiennej PCV,
- w kwietniu 2016r. prac przy montażu plandek,
- w październiku 2016r. prac pomocniczych na plandekarni (cięcie materiałów, zwijanie, odmierzanie według rysunków) za wynagrodzeniem w kwocie 30 zł za jedną godzinę pracy;
- w listopadzie 2016r. prac pomocniczych przy produkcji stolarki okiennej aluminiowej (cięcie materiałów, nawiercanie, skręcanie)

Z tytułu wykonania powyższych umów zleceń W. P. uzyskał wynagrodzenie od zleceniodawcy w następujących kwotach brutto: (...) (51 godzin) – 2 358,24 zł; (...) (50 godzin) – 1 719,78 zł; (...) (56 godzin) – 1 792,31 zł; (...) (29,5 h) – 735,17 zł; (...) (46 godzin) – 1 636,26 zł; (...) (16 godzin) – 758,24 zł.

(dowód: akta osobowe W. P.: umowa o pracę z 13.10.2015r., k. 1B; aneks do umowy o pracę z 31.12.2015r., k. 13B; aneks do umowy o pracę z 30.12.2016r., k. 27B; aneks do umowy o pracę z 31.03.2017r., k. 36B; umowa o pracę z 14.10.2017r., k. 49B; zeznania W. P., k. 98-98 verte akt sądowych, akta kontroli planowej 4 (...) sp. z o.o. tom I: umowy zlecenia wraz z rachunkami za ich wykonanie, k. 665-676; zeznania D. M. (2), k. 132-133 akt sądowych;

S. R. (1) jest zatrudniony w spółce 4 (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowej w K. od dnia 1 lipca 2015 roku na podstawie umowy o pracę na stanowisku pracownika produkcji stolarki okiennej w pełnym wymiarze czasu pracy.

Miejsce wykonywania pracy określono na „K., ul. (...)”.

Jego wynagrodzenie wynosiło odpowiednio: początkowo 1.750 zł brutto, od dnia 1.01.2017r. - 2.000 zł brutto, od dnia 1.04.2017r. - 2.500 zł brutto miesięcznie.

S. R. (1) wskazywał, że na podstawie umowy o pracę wykonywał czynności związane z montażem profili stalowych do konstrukcji hal. Nie wykonywał prac związanych z produkcją okien, pomimo formalnego zatrudnienia go na stanowisku pracownika produkcji stolarki okiennej. Swoje obowiązki wykonywał przez 8 godzin dziennie, od godz. 7 do godz. 15, przez 5 dni w tygodniu.

Jednocześnie, w okresie zatrudnienia w spółce 4 (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa, w okresach od 15.07.2015r. do 28.02.2016r. i od 17.10.2016r. do 30.11.2016r. S. R. (1) zawierał umowy zlecenia ze spółką 4 (...) sp. z o.o. w K. na okresy miesięczne. W umowach wskazano, że ich przedmiotem będzie wykonywanie:

- w lipcu 2015r. malowania konstrukcji kontenera w ramach inwestycji (...);
- w sierpniu 2015r. montażu plandek,

- we wrześniu 2015r. stolarki (...) oraz montażu okuć okiennych na gotowych elementach stolarki,
- w październiku 2015r. prac przy montażu hali magazynowej (namiotowej) przy ulicy (...),
- w listopadzie 2015r. stolarki okiennej do zamówienia zleconego przez firmę (...), - w grudniu 2015r. stolarki okiennej PCV do zlecenia dla firmy Zakład (...),
- w styczniu 2016r. stolarki okiennej PCV i (...) do zleceń dla firm: (...), (...) C. (...), E. S.,
- w okresie od lutego do kwietnia 2016r. stolarki okiennej PCV i (...),
- w październiku 2016r. stolarki okiennej PCV oraz elementów ogrodów zimowych według zamówienia,;
- w listopadzie 2016r. prac związanych przy produkcji stolarki okiennej (...).

Z tytułu wykonania powyższych umów zleceń S. R. (1) uzyskał wynagrodzenie od zleceniodawcy w następujących kwotach brutto: (...) (33,5 godziny) - 1 191, 21 zł; (...) (41 godzin) - 1 320,88 zł; (...) (45 godzin) - 1 867,03 zł; (...) (50 godzin) - 1 778,02 zł; (...) (50 godzin) - 2 134,07 zł; (...) (40 godzin) - 1 754,95 zł; (...) (45 godzin) - 1 334,07 zł; (...) (40 godzin) - 1 565,93 zł; (...) (56 godzin) - 1 792,31 zł; (...) (41 godzin) - 1 215,38 zł; (...) (57 godzin) - 2 500,00 zł; (...) (51 godzin) - 1 813,19 zł.

(dowód: akta osobowe S. R. (1): umowa o pracę z 1.07.2015r., k. 1B; aneks do umowy o pracę z 30.12.2016r., k. 24B; aneks do umowy o pracę z 31.03.2017r., k. 36B; aneks do umowy o pracę z 29.06.2017r., k. 40B; zeznania S. R. (1), k. 131v-132 akt sądowych, akta kontroli planowej 4 (...) sp. z o.o. tom I: umowy zlecenia wraz z rachunkami za ich wykonanie, k. 689-714;)

J. T. jest zatrudniony w spółce 4 (...) sp. z o.o. w K., na podstawie umowy o pracę na stanowisku monter stolarki aluminiowej, początkowo do dnia 31 października 2014 r. w niepełnym wymiarze czasu pracy 1/2 etatu, za wynagrodzeniem w kwocie 840 zł brutto miesięcznie, od dnia 3 listopada 2014 r. w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem odpowiednio: początkowo 1.680 zł brutto, od dnia 1.01.2015r. - 1.750 zł brutto, od dnia 1.01.2016r. - 1.900 zł brutto, od dnia 1.01.2017r. - 2.000 zł brutto miesięcznie. Z kolei od dnia 1.04.2017r., wynagrodzenie za pracę wzrosło do kwoty 2.500 zł brutto miesięcznie.

Miejsce pracy określono w umowie jako (...).

J. T. jako pracownik spółki, na podstawie zawartej z nią umowy o pracę wykonywał czynności związane z montażem stolarki okiennej. Wykonywał swoją pracę przez 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie.

Jednocześnie w okresie zatrudnienia w spółce 4 (...) sp. z o.o. w okresach od 16.06.2015r. do 30.04.2016r. i od 17.10.2016r. do 30.11.2016r. J. T. zawierał umowy zlecenia ze spółką 4 (...) sp. z o.o. spółka komandytowa w K.. Umowy były zawierane na okresy miesięczne. W umowach wskazano, że ich przedmiotem miało być wykonanie prac:

- w czerwcu 2015r. ułożenia styropapy na dachu konstrukcji hali ((...)) w K. przy ulicy (...),
- w lipcu 2015r. ułożenia i zgrzewania papy nawierzchniowej na dachu konstrukcji hali ((...)) w K. przy ulicy (...),
- w sierpniu 2015r. załadunku, rozładunku oraz montażu plandek na konstrukcji (inwestycja A.),
- we wrześniu 2015r. prac przy montażu i demontażu dwóch namiotów
- w październiku 2015r. przy montażu i obróbce stolarki okiennej oraz wykonaniu obróbek –inwestycja (...),
- w listopadzie 2015r. poprawek gwarancyjnych i regulacji okien i drzwi- dotyczy inwestycji (...) i (...),

- w grudniu 2015r. prac przy serwisie hali w Ł. (...) oraz wykonanie wymaganych napraw i regulacji stolarki okiennej,
- w okresie od stycznia 2016r. do kwietnia 2016 roku prac związanych z przygotowaniem końcowym gotowych konstrukcji stalowych ocynkowanych do montażu- czyszczenie profili z „białej rdzy”,
- w październiku 2016r. prac ślusarskich przy produkcji konstrukcji stalowych
- w listopadzie 2016r. ułożenia i zgrzewania papy nawierzchniowej na dachu konstrukcji hali (R.) w K. przy ulicy (...).

Z tytułu wykonania powyższych umów zleceń J. T. uzyskał wynagrodzenie od zleceniodawcy w następujących kwotach brutto: (...) (60 godzin) – 1 067,03 zł; (...) (54 godziny) – 960,44 zł; (...) (45 godzin) – 1 067,03 zł; (...) (44 godziny) – 1 304,40 zł; (...) (47 godzin) – 1 392,31 zł; (...) (50 godzin) – 1 541,76 zł; (...) (43 godziny) – 1 529,04 zł; (...) (37 godzin) – 1 096,70 zł; (...) (45 godzin) – 1 227,47 zł; (...) (53 godzin) – 1 507,69 zł; (...) (50 godzin) – 1 185,71 zł; (...) (56 godzin) – 2 656,04 zł; (...) (50 godzin) – 1 481,32 zł.

(dowód: akta osobowe J. T.: umowa o pracę z 10.06.2014r., k. 1B; umowa o pracę z 3.11.2014r., k. 11B; aneks do umowy o pracę z 31.12.2014r., k. 14B; aneks do umowy o pracę z 31.12.2015r., k. 21B; aneks do umowy o pracę z 31.10.2016r., k. 29B; aneks do umowy o pracę z 30.12.2016r., k. 30B; aneks do umowy o pracę z 31.03.2017r., k. 40B; zeznania J. T., k. 98v akt sądowych; akta kontroli planowej 4 (...) sp. z o.o. (...) tom I: umowy zlecenia zawarte z J. T. wraz z rachunkami za ich wykonanie, k. 435-464;)

W świetle powyższych ustaleń Sąd Apelacyjny uznał, że w stanie faktycznym niniejszej sprawy uzasadnione jest przyjęcie, iż ubezpieczeni w ramach zawartych umów cywilnoprawnych, wykonywali pracę na rzecz swojego pracodawcy w rozumieniu przepisu art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w realiach niniejszej sprawy należało uznać, że spełnione zostały przesłanki do zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

Bez istotnego znaczenia w sprawie pozostaje fakt, iż formalnie wynagrodzenie ubezpieczonych za pracę wykonaną w ramach umów zlecenia było wypłacane przez zleceniobiorcę. Podobnie drugorzędne znaczenie w kontekście dyspozycji art. 8 ust. 2a ustawy systemowej ma okoliczność, iż obie spółki są odrębnymi podmiotami prowadzącym działalność gospodarczą na własny rachunek i posiadającym własne numery KRS, REGON i NIP. W tym zakresie należy zwrócić uwagę na umowę współpracy łączącą odwołujące się spółki oraz wzajemne powiązania kapitałowo-osobowe między tymi spółkami. Sąd Apelacyjny odmiennie niż Sąd Okręgowy uznał również, że nie mogły mieć decydującego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy podnoszone przez płatników argumenty, że w ramach umów zlecenia ubezpieczeni wykonywać mieli inne prace niż w ramach zatrudnienia, gdyż profile działalności obu Spółek się różniły. Zdaniem Sądu Apelacyjnego w realiach niniejszej sprawy przesłanki do zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej istniały niezależnie od rodzaju wykonywanych czynności przez ubezpieczonych wynikających z umów cywilnoprawnych oraz w ramach umów o pracę oraz niezależnie od tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i zleceniodawcę.

Zauważyć należy, że przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, w części obejmującej zwrot „jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy”, był już przedmiotem rozstrzygnięć Sądu Najwyższego, a także sądów powszechnych. Linia orzecnicza Sądu Najwyższego i sądów powszechnych (przede wszystkim Sądów Apelacyjnych) pozwala na rozstrzygnięcie pojawiających się na tle

omawianej regulacji wątpliwości interpretacyjnych przy użyciu powszechnie przyjętych metod wykładni. Do metod tych należy nie tylko wykładnia językowa, lecz także wykładnia celowościowa, gdy przepis jest sformułowany niewystarczająco precyzyjnie.

Sąd Apelacyjny zwrócił zatem uwagę, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że istotny dla zrekonstruowania normy prawnej wynikającej z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej zwrot „wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy”, użyty w odniesieniu do pracy świadczonej przez pracownika na podstawie umowy zawartej z osobą inną niż pracodawca, wymaga uwzględnienia w każdej indywidualnej sprawie kontekstu faktycznego, który ma (może mieć) istotne znaczenie dla wykładni tego przepisu z uwagi na jego nieostre brzmienie, które skłania do stosowania wykładni celowościowej w szerszych granicach niż w innych kategoriach spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Wskazuje się, że w praktyce stosowania tego przepisu występują sytuacje, w których organy władzy publicznej, przede wszystkim Zakład Ubezpieczeń Społecznych, podejmują decyzje o przypisaniu pracodawcy obowiązków płatnika składek, mimo że pracownik wykonywał świadczenie na rzecz innego podmiotu niż pracodawca, a tylko układ stosunków faktycznych, niekiedy nieobjętych zamiarem ani wiedzą pracownika i jego pracodawcy sprawił, że efekt tego świadczenia w całości lub w części trafił do pracodawcy. Na ten kontekst faktyczny zwraca się uwagę w wielu orzeczeniach Sądu Najwyższego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się w tym zakresie szczególności, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego, przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą, jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że – będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą – jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim samym lub inną osobą. W konsekwencji, nawet gdy osoba ta (pracownik) zawarła umowę cywilnoprawną z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy (uzyskuje on rezultaty jej pracy w różnej formie np. przez obniżenie kosztów pracy). Pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy. Obowiązki płatnika powinny obciążać podmiot, na rzecz którego praca w ramach umowy cywilnoprawnej jest faktycznie świadczona, i który w związku z tym uzyskuje jej rezultaty, unikając obciążeń i obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy (tak uchwała Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r., II UZP 6/09)

W wyroku z 17 stycznia 2019 r., II UK 477/17 (OSNP 2020 nr 2, poz. 16) Sąd Najwyższy stwierdził, że zleceniobiorca wykonuje pracę „na rzecz pracodawcy” i podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako pracownik, jeżeli czynności wykonywane na rzecz zleceniodawcy, którego jedynym współnikiem jest pracodawca zleceniobiorcy, przynoszą jakkolwiek korzyść temu pracodawcy. Spełnienie przesłanki z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w postaci „wykonywania pracy na rzecz pracodawcy”, oznacza możliwość wykorzystania przez pracodawcę w przyszłości korzyści pośrednich, będących efektem pracy pracownika. Pojęcie korzyści nie powinno być rozumiane statycznie, jako bezpośredni w danym momencie konkretny efekt działań pracownika, realizowany w „trójkącie umów” (umowa o pracę, umowa zlecenia, umowa o współpracy między pracodawcą i zleceniodawcą). Należy przypisać jej opcję dynamiczną, przez autonomiczne rozumienie korzyści, które w momencie rozpoczęcia działań nie są jeszcze widoczne, jednak mogą się ujawnić w przyszłości. Możliwość przypisania działania „na rzecz pracodawcy” jest tym większa, im silniej rodzaj pracy pozostaje w funkcjonalnym związku z podstawowymi obowiązkami ze stosunku pracy. Sięganie po art. 8 ust. 2a ustawy systemowej ma miejsce w razie przysporzenia materialnej (niematerialnej) korzyści pracodawcy, bez względu na to, czy pracownik wykonuje w ramach umowy cywilnoprawnej i umowy o pracę na rzecz swojego pracodawcy pracę tego samego rodzaju czy też inną (zob. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 21 kwietnia 2015 r., III AUa 640/14, LEX nr 177137 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 25 lutego 2015 r., III AUa 1568/14,

LEX nr 1668573). Ponadto, powinien istnieć bezpośredni związek między korzyścią pracodawcy, która jest wymierna i związana z realizacją jego celów statutowych, a pracami wykonywanymi przez jego pracowników na podstawie umów cywilnoprawnych zawieranych z innym podmiotem (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2010 r., I UK 354/09, LEX nr 602211). Tego rodzaju wnioskowanie zmierza do uchwycenia faktu, że pracodawca – wskutek podwykonawstwa – zawłaszcza w ostatecznym rozrachunku rezultat pracy wykonanej przez swego pracownika. Odnoszenie pojęcia „wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy” do rezultatu pracy jest niewątpliwie prawidłowe, co zresztą podkreślono w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r., II UZP 6/09. Chodzi więc o przysparzanie korzyści pracodawcy, które należy rozumieć nie tylko jako rzeczywisty zysk już w momencie świadczenia pracy przez pracownika, lecz oceniać przez pryzmat potencjalnych zysków (spodziewanych, wysoce prawdopodobnych), jakie w niedalekiej przyszłości przyniesie praca danej osoby, nawet wówczas, gdy jest to praca zespołowa, w której wyodrębnienie pojedynczego rezultatu pracy nie składa się na gotowy produkt, moduł, system.

Podobnie w wyroku z dnia 9 listopada 2021 r. III USKP 72/21 Sąd Najwyższy wskazał, że sięganie po art. 8 ust. 2a ustawy systemowej ma miejsce w razie przysporzenia materialnej (lub nawet niematerialnej) korzyści pracodawcy, bez względu na to, czy pracownik wykonuje w ramach umowy cywilnoprawnej i umowy o pracę na rzecz swojego pracodawcy pracę tego samego rodzaju, czy też inną. Nadto, powinien istnieć bezpośredni związek między korzyścią pracodawcy, która jest wymierna i związana z realizacją celów statutowych, a pracami wykonywanymi przez jego pracowników na podstawie umów cywilnoprawnych zawieranych z innym podmiotem. Tego rodzaju wnioskowanie zmierza do uchwycenia faktu, że pracodawca - wskutek podwykonawstwa - zawłaszcza w ostatecznym rozrachunku rezultat pracy wykonanej przez swego pracownika: często dana praca zostaje wykonana w siedzibie pracodawcy, w miejscu i czasie przez niego wskazanym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2019 r., II UK 477/17, w którym stwierdzono, że zleceniobiorca wykonuje pracę „na rzecz pracodawcy” i podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako pracownik, jeżeli czynności wykonywane na rzecz zleceniodawcy, którego jedynym współnikiem jest pracodawca zleceniobiorcy, przynoszą jakkolwiek korzyść temu pracodawcy, np. przez nabycie od spółki zależnej praw do oprogramowania powstałego w wyniku wykonania umowy zlecenia - art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych).

W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 26 sierpnia 2021 r., III UZP 3/21, Legalis nr 2601864, zajęto stanowisko, że pojęcie „wykonuje pracę na rzecz pracodawcy”, o którym mowa w art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, obejmuje wykonywanie umowy zlecenia (innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia) zawartej przez pracownika z przedsiębiorcą prowadzącym sprzedaż towarów jego pracodawcy (np. przez Internet), z którym przedsiębiorca ten powiązany jest osobowo lub kapitałowo, także wtedy, gdy zakres obowiązków wynikających z umowy zlecenia jest odmienny od obowiązków objętych umową o pracę, a miejsce wykonywania umowy zlecenia znajduje się poza miejscem świadczenia umowy o pracę.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych podkreśla się nadto, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej wychodzi naprzeciw ograniczaniu czy też próbom obchodzenia przez pracodawców praw pracowniczych wskutek omijania bezwzględnych przepisów prawa pracy w szczególności w zakresie pracy w godzinach nadliczbowych. Zwraca się uwagę na problem zatrudniania pracowników poza normalnym czasem pracy na podstawie umów cywilnoprawnych przy pracach tego samego rodzaju co prace objęte stosunkiem pracy, a więc obchodzenia przepisów prawa dotyczących czasu pracy w godzinach nadliczbowych oraz składek na ubezpieczenie społeczne (por. wyrok Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2000 r., II UKN 523/99, OSNAPiUS 2002 nr 1, poz. 22). Podnosi się także, że włączenie w tę konstrukcję prawną dodatkowego podmiotu jako formalnego kontrahenta pracownika (np. w charakterze zleceniodawcy) nie powinno mieć większego znaczenia, skoro ostatecznym beneficjentem pracy jest nadal ten sam pracodawca, korzystający z pracy pracownika. Znaczenie ma tu też zmniejszenie „oskładkowania” przychodów z pracy, na czym z kolei pracownik straci w przyszłości, gdy zrealizuje się ryzyko ubezpieczeniowe związane ze zdrowiem lub starością. Podkreśla się również, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej spełnia cele nie tylko z zakresu ubezpieczeń społecznych, a rozwiązania przyjęte na gruncie tej regulacji mają swoje racjonalne uzasadnienie, łączone z przeciwdziałaniem instrumentalnemu wykorzystywaniu przepisów prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z 16 maja 2014 r., II UK 444/13, LEX nr 1508967 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 4

września 2018 r., III AUa 799/18, LEX nr 2932487). W tym zakresie w orzecznictwie wskazuje się w szczególności, że ratio legis wprowadzenia regulacji art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych było dążenie do ograniczenia korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych celem zatrudnienia własnych pracowników dla realizacji tych samych zadań, które wykonują oni w ramach łączącego strony stosunku pracy, a to celem ominięcia w ten sposób ograniczeń wynikających z ochronnych przepisów prawa pracy (m.in. w zakresie czasu pracy) oraz obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów. Chodziło również o ochronę pracowników przed skutkami fluktuacji podmiotowej po stronie zatrudniających w trakcie procesu świadczenia pracy, polegającej na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę innym podmiotom (podwykonawcom), którzy zatrudniają tychże pracowników w ramach umów cywilnoprawnych w ogóle nieobjętych obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło) lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy (umowa agencyjna, zlecenia lub inna umowa o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu). Celem art. 8 ust. 2a ustawy systemowej było wzmocnienie ochrony pracownika, któremu dodatkowe czynności pracodawca byłby zobowiązany powierzyć w ramach godzin nadliczbowych, a tym samym zapłacić zwiększone wynagrodzenie wraz ze składką na ubezpieczenie społeczne. Omawiany przepis ma zapobiegać pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z innym podmiotem i wykonywaniu pracy na rzecz podmiotu, z którym dana osoba zawarła umowę o pracę. Z celu tego wyprowadzono założenie, że ma on służyć zapobieganiu tworzeniu spółek córek oraz zmwom firm w celu zatrudniania tych samych osób na podstawie umów o pracę przez jedną firmę i umów cywilnoprawnych przez drugą firmę. Regulacja ustawy systemowej ma demotywować pracodawcę przed dodatkowym zatrudnianiem własnych pracowników w ramach umów cywilnoprawnych, a zwłaszcza przed przekazywaniem ich innym podmiotom gospodarczym celem zawarcia z nimi umów cywilnoprawnych realizowanych na swoją rzecz (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 sierpnia 2021 r., III UZP 3/21 wyrok SN z dnia z dnia 9 listopada 2021 r. III USKP 72/21).

Również w orzecznictwie Sądów Apelacyjnych wielokrotnie rozważano rozumienie pojęcia „wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy” użytego w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Przykładowo w wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 22 stycznia 2020 r., III AUa 670/19 (LEX nr 2977280) przyjęto, że cel art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, jakim było zapobieganie pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z innym podmiotem i faktycznym wykonywaniu pracy na rzecz podmiotu, z którym dana osoba zawarła umowę o pracę, powinien być osiągnięty również w przypadku nadużycia pracodawcy, polegającego np. na tworzeniu spółek-córek oraz zmwom firm w celu zatrudniania tych samych osób na podstawie umów o pracę przez jedną firmę i umów cywilnoprawnych przez drugą firmę. Ten nieakceptowany przez ustawodawcę cel może demonstrować się brakiem czytelnego podziału prac na wykonywane w ramach poszczególnych więzi zatrudnienia czy sztucznym podziałem jednego zadania roboczego między różne więzi zatrudnienia z różnymi podmiotami. Z kolei w wyroku Z 29 stycznia 2020 r., III AUa 1085/19 (LEX nr 2977267) Sąd Apelacyjny we Wrocławiu uznał, że nie można wykluczyć zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w sytuacji, gdy pracodawca nie uzyskuje bezpośrednio korzyści z wykonywania przez ubezpieczonego pracy w ramach umowy cywilnoprawnej ani też w sytuacji, gdy ubezpieczony pracę tę wykonuje zarówno na rzecz pracodawcy, jak i na rzecz podmiotu, z którym zawarł umowę cywilnoprawną. Przepis ten stanowi o wykonywaniu pracy „na rzecz” pracodawcy, a nie o wykonywaniu pracy „na korzyść” pracodawcy ani też „wyłącznie na rzecz” pracodawcy. Korzyść z pracy pracownika zatrudnionego równolegle na podstawie umowy cywilnoprawnej mogą odnosić zarówno pracodawca, jak i zleceniodawca.

Również w doktrynie zwrócono uwagę, że omawiany problem daje podstawę do przyjęcia szerokiego znaczenia terminu „na rzecz pracodawcy”. Uzasadnia to cel i funkcja przypisane omawianej regulacji. Określenie to pozostaje synonimem „w interesie pracodawcy”. W rezultacie punkt ciężkości został przesunięty na korzystanie z efektu pracy. Nie ma znaczenia, czy w trakcie procesu pracy ubezpieczony pozostawał pod kierownictwem pracodawcy, czy korzystał z jego majątku, jak też czy pozostawał względem swojego pracodawcy w jakiegokolwiek relacji. Ważne jest jedynie, czy beneficjentem jego pracy w ostateczności był pracodawca (np. przez obniżenie kosztów pracy). Nadanie takiego znaczenia terminowi „na rzecz pracodawcy” jest uzasadnione, jeśli zważyć na aspekt podmiotowy, który jest decydujący przy wykładni art. 8 ust. 2a ustawy systemowej (P. P.: Obowiązek zapłaty składek a definicja pracownika w prawie ubezpieczeń społecznych, *Monitor Prawa Pracy* 2011 nr 6, s. 291 - 294). W doktrynie podkreśla się też, że zwrot „wykonywanie pracy” jest czymś innym niż jej „świadczenie”. Wykonywanie pracy to każda ukierunkowana wolą

działalność człowieka (zob. P. Czarnecki: Ubezpieczenie społeczne - dodatkowe zatrudnienie, glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2010 r., III UZP 6/16, OSP 2017 nr 7 - 8, poz. 66). W tym ujęciu „wykonywanie pracy” jest pojęciem szerszym (bardziej pojemnym) niż „świadczenie pracy”.

Podsumowując powyższe rozważania przyjąć należy, że regulacja ustawy systemowej ma w szczególności zapobiegać zatrudnianiu pracowników na podstawie umów cywilnoprawnych, z których przychód nie będzie podlegał „oskładkowaniu” (ze względu na przepisy dotyczące zbiegu tytułów ubezpieczenia – art. 9 ustawy systemowej), co wiąże się z procederem umożliwiania przez pracodawcę zatrudniania własnych pracowników przez inne podmioty gospodarcze (w szczególności powiązane kapitałowo, organizacyjnie, ekonomicznie i personalnie z pracodawcą) na podstawie umów prawa cywilnego, chociaż praca wykonywana na podstawie tych umów przez własnych pracowników wiąże się z przysporzeniem korzyści (ekonomicznych) pracodawcy. Cel ten leży u podstaw torującej sobie drogę w orzecznictwie ekstensywnej wykładni art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, a zwłaszcza takiego rozumienia zwrotu „praca wykonywana na rzecz pracodawcy”, zgodnie z którym jest to każda praca, której rezultat „zawłaszcza” pracodawca w ostatecznym rozrachunku pracy wykonywanej przez swojego pracownika, bez względu na rodzaj czynności wykonywanych przez pracownika wynikających z zawartej z osobą trzecią umowy cywilnoprawnej oraz niezależnie od tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią (por. wyrok Sądu Najwyższego z 3 października 2017 r., II UK 488/16, LEX nr 2361596). Przyjęcie wykładni celowościowej pozwala na ujednolicenie rozumienia art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w orzecznictwie mierzącym się z różnorodnymi stanami faktycznymi.

Odnosząc powyższe rozważania do ustalonego w niniejszej sprawie stanu faktycznego, Sąd Apelacyjny odmiennie niż Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do zakwestionowania prawidłowości zastosowania przez organ rentowy w stosunku do odwołujących się normy zawartej w art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że całokształt okoliczności sprawy, w tym sposób i zakres współpracy pomiędzy obiema spółkami, udostępnianie na zasadzie wzajemności pracowników do umów zlecenia na wykonywanie prac wykraczające poza limit czasu pracy własnych pracowników, przy oczywistym istnieniu tożsamości składu osobowego obydwu spółek a także wysokość uzyskiwanych przez ubezpieczonych zarobków na podstawie umowy o pracę (w granicach minimalnego wynagrodzenia przewidzianego przepisami prawa) i znacznie wyższego wynagrodzenia wypłacanego z tytułu umów o świadczenie usług, uprawnia do przyjęcia, iż w istocie praca świadczona w spornym okresie przez ubezpieczonych w ramach umów zlecenia odbywała się w niepodzielnym interesie obydwu spółek i wzbogacała obydwie spółki.

Z materiału dowodowego wynikało bowiem jednoznacznie, że w niniejszej sprawie wystąpił swoisty trójkąt umów, który obejmował dwie spółki - z o.o. oraz komandytową, powiązane ze sobą osobowo, kapitałowo oraz gospodarczo (umową o współpracy), zatrudniające pracowników na podstawie umów o pracę oraz umów zlecenia - zawartych pomiędzy jedną spółką a pracownikami drugiej spółki. Przy czym zatrudnienie takie odbywało się to „na krzyż” – na zasadzie wzajemności. Spółki udostępniały sobie wzajemnie swoich pracowników do umów zlecenia. A zatem pracownicy spółki komandytowej byli zatrudniani na podstawie umów zlecenia przez spółkę z o.o. i odwrotnie przy czym nieoskładkowane wynagrodzenie z tytułu umów zlecenia oscylowało w granicach płacy na etacie przy znacznie mniejszej liczbie godzin.

Z materiału dowodowego wynikało przy tym, że przyczyną dodatkowego wzajemnego zatrudniania swoich pracowników przez obie spółki było zwiększone zapotrzebowanie na pracę, wykraczające poza limit czasu pracy własnych pracowników przy czym pracodawca nie podjął nawet próby zatrudnienia własnych pracowników w godzinach nadliczbowych powierzając im prace, wykonywane przez osoby świadczące usługi. Prace powierzone do wykonania zleceniobiorcom stanowiły kontynuację pracy, jaką pracownicy poszczególnych spółek świadczyć by musieli w godzinach nadliczbowych. I tak J. T. w dniu 25 lutego 2020 r. w sprawie sygn. akt IV U 1167/19 oświadczył, że: „... Generalnie brakowało pracowników dlatego były zawierane umowy zlecenia. Z umowy o pracę nie było nadgodzin”. W dniu 4 listopada 2020 r. w trakcie rozprawy przed Sądem Okręgowym w Koszalinie sygn. akt IVU 1165/19 /00:13:53/ członek zarządu i współwłaściciel spółek (...) oświadczył, że: „... Chodziło o ustabilizowanie się

sytuacji obu spółek w okresie przejściowym. Potem z tych umów zrezygnowaliśmy Zatrudnienie pracowników na zasadzie godzin nadliczbowych nie wniosłoby nic, bo nie zaspokoiliby naszych potrzeb, **a były limity tych godzin ...**". Z oświadczenia D. M. (2) (sygn. akt IVU 1167/19, z dnia 14 października 2020 r., 00:37:15) wynika, że: „... Rzeczywiście była praktyka dodatkowego zatrudniania pracowników na podstawie umowy zlecenia. To była okresowa praktyka. Ona miała miejsce w latach 2015-2016 i skończyła się długo przed kontrolą ZUS. Ona wynikała z bardzo dynamicznego rozwoju obu spółek. Była bardzo duża sprzedaż, a tym samym duża skala produkcji i zapotrzebowanie na pracowników. Praca w godzinach nadliczbowych przez pracowników nic by nam nie dała. Poza tym pracownik wolał popracować 8 godzin i pójść na przysłowiową fuchę, gdzie zarobi więcej... Aktualnie zatrudniamy pracowników tylko na podstawie umowy o pracę ..."

Z powyższego wynika, że wzajemne udostępnianie pracowników, z którymi zawierano umowy zlecenia miało na celu przede wszystkim umożliwienie płatnikom uniknięcia konieczności przestrzegania przepisów o godzinach nadliczbowych i innych ograniczeń i obciążeń wynikających z przepisów prawa pracy a także obniżenia kosztów pracy. Sąd Apelacyjny w tym miejscu nadmienia, że zasadniczo istniała możliwość, żeby pracownicy każdej ze spółek zamiast pracować na rzecz innej spółki na podstawie umowy zlecenia, pracowali nadal na rzecz swojego pracodawcy, tyle że w ramach ewentualnych godzin nadliczbowych. Pracodawcy mogli nadto rozważyć ewentualne zatrudnienie dodatkowych pracowników, czy wprowadzenie np. dwuzmianowego czasu pracy. Żadnej z takich opcji jednak nie wybrali. Zamiast tego umówili się na wzajemne udostępnianie sobie pracowników w ramach umów o świadczenie usług. W ten sposób pracodawcy unikali konieczności przestrzegania przepisów o godzinach nadliczbowych, jak również unikali obowiązków publicznoprawnych związanych z opłacaniem składek od całego należnego pracownikom wynagrodzenia za wykonane prace. Z powyższego wynika zatem, że zawarcie umów cywilnoprawnych było zabiegiem zmierzającym do obniżenia kosztów pracy, obciążających pracodawcę. Jak już wyżej wskazano, w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że takie działanie uprawnia do przyjęcia, że praca wykonywana jest w takiej sytuacji na korzyść pracodawcy w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

W tym miejscu powtórzyć należy, że celem art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest wzmocnienie ochrony pracownika, któremu dodatkowe czynności pracodawca byłby zobowiązany powierzyć w ramach godzin nadliczbowych, a tym samym zapłacić zwiększone wynagrodzenie wraz ze składką na ubezpieczenie społeczne. Omawiany przepis ma zapobiegać pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z innym podmiotem i wykonywaniu pracy na rzecz podmiotu, z którym dana osoba zawarła umowę o pracę. Taka zaś – niedopuszczalna - sytuacja wystąpiła w niniejszej sprawie.

W analizowanym przypadku pracodawcy w wyniku wzajemnego udostępniania sobie pracowników do wykonywania prac na podstawie umów zlecenia osiągalni przy tym niewątpliwie wymierne korzyści. Przy takim ukształtowaniu stosunków prawnych i faktycznych płatnicy uzyskiwali bowiem korzyści materialne z wykonywania umów zlecenia przez swoich pracowników na rzecz innego podmiotu, unikając obciążeń i obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy i prawa ubezpieczonego i tym samym ograniczając koszty prowadzonej działalności gospodarczej. W tym miejscu nadmienić można, że stwierdzenia, że to pracodawca był beneficjentem pracy świadczonej w ramach stosunku cywilnoprawnego zawartego z innym podmiotem, nie wyklucza również faktu czerpania korzyści z czynności zleceńobiorcy przez zleceniodawcę. W każdym przypadku działanie takie służy również osobie trzeciej, działającej w celu osiągnięcia zysku. W uzasadnieniu wyroku z 10 marca 2015 r., II UK 123/14 (LEX nr 1959543) Sąd Najwyższy przyjął, że zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej nie wyklucza działania przez pracownika w niepodzielnym interesie obu podmiotów (pracodawcy i zleceniodawcy).

Niezależnie od powyższego Sąd Apelacyjny powziął wątpliwości odnośnie tego, czy profile działalności obu spółek faktycznie nie były tożsame.

Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że wspólnicy wskazywali, że w praktyce spółka 4 (...) sp. z o.o. zajmować się miała produkcją i sprzedażą okien z aluminium i PCV oraz plandek, natomiast spółka komandytowa zajmować się miała produkcją hal namiotowych i z konstrukcji stalowych.

W kontekście powyższego zauważyć należy, że W. P. zatrudniony na umowie o pracę w spółce 4 (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa (zajmującej się według twierdzeń wspólników produkcją hal namiotowych i z konstrukcji stalowych) w ramach zlecenia dla spółki 4 (...) sp. z o.o. w K. (zajmującej się według wspólników produkcją i sprzedażą okien z aluminium i PCV oraz plandek) w kwietniu 2016 r. miał wykonywać prace przy montażu plandek, a zatem prace które należały do przedmiotu działalności jego pracodawcy.

Co więcej Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że J. T. zatrudniony w spółce 4 (...) sp. z o.o. w K. (a zatem spółce, która według wspólników zajmowała się produkcją i sprzedażą okien z aluminium i PCV), w ramach umowy zlecenia na rzecz spółki komandytowej (która według wspólników zajmowała się produkcją hal namiotowych i z konstrukcji stalowych) miał wykonywać w szczególności w październiku 2015 r. prace przy montażu i obróbce stolarki okiennej oraz wykonaniu obróbek – inwestycja (...), w listopadzie 2015 r. poprawki gwarancyjne i regulację okien i drzwi, które dotyczyły inwestycji (...) i (...), w grudniu 2015 r. prace przy serwisie hali w Ł. (...) oraz wykonanie wymaganych napraw i regulacji stolarki okiennej.

Jest to o tyle istotne, że takie prace związane z montażem stolarki okiennej wskazywano również w umowach zlecenia W. P., które to zlecenia wykonywać on miał na rzecz spółki 4 (...) sp. z o.o. w K. będąc jednocześnie zatrudnionym w spółce komandytowej. W umowach zlecenia zawartych przez W. P. ze spółką 4 (...) sp. z o.o. w K. wskazano: w styczniu 2016 r. prace przy demontażu i montażu stolarki okiennej PCV i aluminium oraz wykonanie obróbek, w lutym 2016 r. prace przy montażu stolarki okiennej PCV i wykonaniu obróbek, w marcu 2016 r. prace przy montażu stolarki okiennej PCV, w listopadzie 2016 r. prace pomocnicze przy produkcji stolarki okiennej aluminiowej (cięcie materiałów, nawiercanie, skręcanie).

Skoro prace montażowe stolarki okiennej były wykonywane na rzecz spółki z o.o. (zajmującej się produkcją tych okien) to w przypadku J. T. prace wykonywane na podstawie zlecenia były pracami wykonywanymi na rzecz pracodawcy.

Podobnie w przypadku ubezpieczonego S. R. (1), w ramach umów zlecenia miał wykonać w sierpniu 2015 r. montaż plandek, w październiku 2015 r. prace przy montażu hali magazynowej (namiotowej) przy ulicy (...), a zatem prace które należały do przedmiotu działalności spółki komandytowej - pracodawcy tego ubezpieczonego. Co więcej w przypadku tego ubezpieczonego w umowie o pracę wskazano, że w ramach zatrudnienia w spółce 4 (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej w K. od dnia 1 lipca 2015 roku na podstawie umowy o pracę na stanowisku pracownika produkcji stolarki okiennej w pełnym wymiarze czasu pracy. Taki zaś przedmiot działalności według wspólników miała spółka z.o.o. Nie uszło uwadze Sądu Apelacyjnego, że S. R. (1) wskazywał, że w ramach zatrudnienia nie wykonywał prac związanych z produkcją okien, pomimo formalnego zatrudnienia go na stanowisku pracownika produkcji stolarki okiennej lecz na podstawie umowy o pracę wykonywał czynności związane z montażem profili stalowych do konstrukcji hal. Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że nawet dając wiarę wyjaśnieniom ubezpieczonego w tym zakresie, w świetle ustaleń dotyczących przedmiotów umów zawieranych z J. T. oraz W. P. można nabrać uzasadnionych wątpliwości co do faktycznego przedmiotu działalności obu spółek. Jak już wyżej wskazano w przypadku J. T. na podstawie umów zlecenia zawartych ze spółką komandytową zajmował się on. min. montażem okien. Takie też usługi wskazywano w umowach zlecenia łączących W. P. ale ze spółką z.o.o.

W ocenie Sądu Apelacyjnego uzasadnionym wydaje się przyjęcie, że wskazywany przez wspólników podział profili działalności obu spółek miał na celu jedynie stworzenie mylnego wrażenia odrębności obu spółek. Zdaniem Sądu Apelacyjnego w realiach niniejszej uzasadnione jest przyjęcie, że doszło do wskazywanej przez Sąd Najwyższy w przywołanym wyżej wyroku z dnia 9 listopada 2021 r. (...) 72/21 swoistej „umowy” firm w celu zatrudniania tych samych osób na podstawie umów o pracę przez jedną firmę i umów cywilnoprawnych przez drugą firmę w celu uniknięcia ograniczeń wynikających z ochronnych przepisów prawa pracy (m.in. w zakresie czasu pracy) oraz obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów.

Sąd Apelacyjny na zakończenie podkreśla, że nie kwestionuje możliwości powierzania określonych czynności osobom zatrudnianym w ramach stosunków cywilnoprawnych, jednak musi się to odbywać z poszanowaniem porządku prawnego, w szczególności w zakresie wywiązywania się z zobowiązań publiczno-prawnych. Płatnicy to przedsiębiorcy

prowadzący profesjonalną działalność, z którą wiązą się określone obowiązki publicznoprawne tj. podatkowe i zobowiązania na rzecz ZUS. Rzetelna realizacja obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne jest okolicznością, która nie mogła być pomijana przy ocenie natury prawnej umów, na podstawie których przyjmowano pracę. Przedsiębiorca może zatrudniać osoby fizyczne nie tylko na podstawie umów o pracę, ale także w oparciu o umowy cywilnoprawne. Jednakże, sytuacja, w której pracodawcy dla realizacji bieżących celów gospodarczych udostępniają sobie wzajemnie swoich pracowników, aby tym sposobem zmniejszyć obciążenia składkowe i tym samym nie zrealizować w całości zobowiązań publicznoprawnych, jednoznacznie wskazuje na zamiar pracodawcy uniknięcia zobowiązań publicznoprawnych oraz pokrzywdzenia zatrudnianych przez nich osób, dla których w konsekwencji będą ustalane w przyszłości emerytury w niższych wysokościach. Dążenie do optymalizacji kosztów działalności gospodarczej nie może odbywać się z pominięciem reguł ubezpieczenia społecznego, bowiem obie wartości nie pozostają względem siebie w hierarchicznej zależności. Potrzebny jest rozsądny kompromis, który uchwyci słusne interesy ubezpieczonych, interes Państwa w zabezpieczeniu obowiązków składkowych, nie tamując rozwoju przedsiębiorczości. Problem uiszczania składek nie dotyczy tylko wykreowania zbiegu tytułów ubezpieczenia społecznego, lecz także co raz bardziej powszechnego zawierania umów o dzieło i zachęcania do samozatrudnienia. Nie ma on tylko konotacji w prawie krajowym; judykaturze znane są przykłady dotyczące rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE. L. 2004.166.1), na gruncie którego dochodzi do wykorzystywania różnic w obciążeniach składkowych poszczególnych państw. Chodzi o tak zwane „firmy skrzynki”, czy też podmioty zajmujące się wyłącznie delegowaniem pracowników do wykonywania pracy na terytorium innego państwa członkowskiego (por. wyrok (...) z dnia 10 lutego 2000 r., C-202/97). Z tego względu interwencjonizm państwa w tej kwestii nie może być poczytywany za wadę; o jego zakresie decydują konkretne stany faktyczne, w których sądy powszechne i Sąd Najwyższy analizowały termin „na rzecz pracodawcy”, zawarty w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego treść zawartych przez ubezpieczonych ze spółkami umów cywilnoprawnych, okoliczności ich zawarcia i wykonania prowadzą do wniosku, że ich przedmiotem było świadczenie pracy przez ubezpieczonych na rzecz pracodawcy w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, a w konsekwencji zgodnie z art. 8 ust. 2a w związku z art. 18 ust. 1a ustawy systemowej w podstawie wymiaru składek z umowy o pracę należało uwzględnić również przychody z umów zawartych przez zainteresowanych z ubezpieczonym o świadczenie usług.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił odwołania.

Jako że odwołania oddalono, ostatecznie za przegrywających sprawę należało uznać odwołujących się, co wymusiło również zmianę rozstrzygnięcia o kosztach procesu w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Zgodnie z treścią przepisu art. 98 k.p.c., strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Przy czym, zgodnie z treścią art. 102 k.p.c., w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepisy kodeksu postępowania cywilnego statuują tym samym zasadę, że wprawdzie wynik procesu z reguły decyduje o obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, niemniej nie jest to obowiązek nieograniczony i podlega ocenie z punktu widzenia zasad słuszności. Kodeks nie konkretyzuje pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (por. m.in. postanowienie SN z dnia 20 grudnia 1973 roku, II CZ 210/73, Lex, nr 7366). Zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej (por. postanowienie SN z dnia 14 stycznia 1974 roku, sygn. akt II CZ 223/73, LEX nr 7379). Do wypadków szczególnie uzasadnionych w rozumieniu art. 102 k.p.c. można także zaliczyć sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu sądu (por. postanowienie SN z dnia 1 września 1973 roku, sygn. akt I CZ 122/73, OSNC 1974/98). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. Na kanwie powyższych rozważań stwierdzić należy,

że w niniejszej sprawie wystąpiły przesłanki do częściowego odstąpienia od obciążania odwołujących się kosztami zastępstwa procesowego strony przeciwnej w oparciu o art. 102 k.p.c..

W konsekwencji Sąd Apelacyjny od 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K. oraz 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. zasądził kwoty po 900 (dziewięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu odstępując od obciążenia tymi kosztami w pozostałym zakresie, zaś od J. T., S. R. (1), W. P., D. M. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. zasądził kwoty po 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu odstępując od obciążenia ich tymi kosztami w pozostałym zakresie. Odnośnie tych ubezpieczonych Sąd Apelacyjny uznał, że obciążenie ich kosztami w wyższej wysokości stanowiłoby nieadekwatne obciążenie w stosunku do ich wpływu na powstanie niniejszej sprawy. Byli oni bowiem wyłącznie pracownikami, którzy skorzystali z możliwości dorobienia do niewysokiej pensji u pracodawcy przez zatrudnienie w innej spółce powiązanej z nim kapitałowo i osobowo.

Odwołujących należy uznać za przegrywających również w postępowaniu apelacyjnym. W konsekwencji Sąd Apelacyjny zasądził od 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K. oraz 4 (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. kwoty po 450 (czteryście pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu instancji odwoławczej odstępując od obciążenia tymi kosztami w pozostałym zakresie. Sąd Apelacyjny odstąpił natomiast w całości od obciążenia J. T., S. R. (1), W. P., D. M. (1) kosztami zastępstwa procesowego instancji odwoławczej.

Jolanta Hawryszko Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk Urszula Iwanowska